

Br. José Rodríguez Carballo OFM

POŽIVI BOŽJI DAR, KI JE V TEBI

**PISMO GENERALNEGA MINISTRA
BRATOM OFM10
ZA ČETRTI ROGOZNIŠKI KAPITELJ
Zapopan-Guadalupe, Mehika,
2. - 10. junija 2012**

Brat Frančišek
Ljubljana 2012

*Dragi bratje OFM10,
Gospod naj vam da mir!*

1. To pismo vam pišem na predvečer 4. rogozniškega kapitlja, da bi nadaljeval dialog, ki sem ga v teh letih služenja svetovnemu bratstvu imel z vami ob obiskih provinc reda in preko vaših sporočil, na katera sem v okviru možnosti skušal odgovarjati.

2. Za resnično milost imam, da sem lahko sodeloval na treh rogozniških kapitljih OFM10, ki smo jih obhajali doslej: na prvem v Santiagu de Compostela (Španija) leta 1995, ko sem bil provincialni minister te province; na drugem v Canindéju (Brazilija) leta 2001 kot generalni definitor in tajnik za formacijo in študij, na tretjem pa v Sveti deželi leta 2007, ko sem bil že generalni minister. Zame in za mnoge druge, sodeč po pričevanjih, ki so prišla do mene, so bila ta srečanja delo Božje previdnosti, ker smo na njih lahko podelili, razmišljali, molili; poleg tega je šlo za pomembno priložnost za obhajanje bratstva, ki se razteza onkraj precej ozkih meja posamezne province ali kustodije. Vedno smo jih obhajali v bratskem in veselem ozračju. Oboje pričakujemo tudi od tega kapitlja OFM10, ki bo leta 2012.

3. Kot sem naredil že za rogozniški kapitelj OFM10, ki smo ga obhajali v Sveti deželi, vam tudi v pripravi tega pišem pismo. V njem izhajam iz izbrane teme in bom govoril o naši identiteti v luči tega, kar smo obljubili v svojih zaobljubah, in upoštevajoč izzive, ki prihajajo iz sedanje družbe, tako da z očmi, stalno obrnjenimi k Jezusu – *aspicientes in Iesum* (prim. Heb 12,2), kakor zahteva geslo našega kapitlja – ”tudi mi odstranimo vsakršno breme in greh, ki nas zlahka prevzame, ter vztrajno tecimo v tekmi, ki nas čaka” (Heb 12,1).

Že sedaj vas želim povabiti, da ne nehate upirati oči v Gospoda, kateremu ste izročili svoje življenje. Uporabljam besede sestre Klare in vas vabim, da nenehno gledate in opazujete v ogledalu Kristusa, da se boste notranje in zunanje spreminjali vanj, in da boste ogledalo za druge (prim. 4 KIPNP 15-17; 3 KIPNP 12-13). Poleg tega vas vabim, da z vso zavzetostjo živite ”življenje po evangeliju Jezusa Kristusa” (prim. FNPVod 1,2), da sprejmete blagre za merilo v vsakem trenutku življenja.

Za interno uporabo bratov
Slovenske frančiškanske province sv. Križa

Prevod dela: Ravviva il dono di Dio che è in te
Prevedel: br. Stane Zore OFM
Oblikovanje: Joseph Magro
Prelom: Dragan Vampola OFM, Tina Bruno
Izdala in založila: Založba Brat Frančišek
Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
Za založbo: br. Miran Špelič OFM
Tisk: Repovž, Grosuplje
Naklada: 220 izvodov

4. Rad bi se z vsakim od vas pogovoril o tem, kar vam bom povedal, toda ker tega iz očitnih razlogov ne morem, vam pišem to pismo v zavesti, da sem “dolžan služiti vsem in oskrbovati blagodišeče besede mojega Gospoda” (2 *FPKr* 2). “Poljubljač vam noge,” kakor se spodobi tistemu, ki je v službi vseh (prim. *FPre* 12), vas prosim, da dobrohotno sprejmete moje besede in vidite v njih naklonjenost, ki ga “z gorečnostjo ljubezni” čutim do vseh in do vsakega (prim. 4 *KIPNP* 37), da bi, ne da bi odvrnili pogled od njega, “čigar ljubezen prepaja s srečo” (4 *KIPNP* 11), in se ga oklepali z vsemi vlakni svojega srca (prim. 4 *KIPNP* 9), mogli spoznati, kako “bolje ugajati Gospodu Bogu in hoditi po njegovih stopinjah in v njegovem uboštvu” (*FPLe* 3).

Kar govorim vam, moji dragi bratje *OFM10*, govorim tudi sebi in vsem bratom reda – vsi se moramo namreč *spomniti* svojega *sklepa* in imeti svoje oči, *oči srca* uperjene v svoj *začetke* (prim. 2 *KIPNP* 11) –, da bomo lahko še naprej “z naglim hitenjem, lahkim korakom in neovirano hojo” v veselju in pripravljenosti hodili po poti blagrov (prim. 2 *KIPNP* 12).

I.
IZHODIŠČE:

**NEKATERE POTEZE NAŠE
DRUŽBE IN KULTURE,
KI LAHKO POSTAVIJO
POD VPRAŠAJ
NAŠO IDENTITETO**

*“Vselej bodite vsakomur pripravljeni odgovoriti,
če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas.”
(1 Pt 3,15)*

5. Ko govorim o družbi in kulturi, nimam namena narediti izčrpne študije. To ni namen tega pisma, pa tudi sam nisem primerna oseba, da bi to naredil. Priznam, da bom lahko nekoliko subjektiven, čeprav to gotovo ni moj namen. S svojimi poudarki hočem samo podeliti z vami, moji dragi bratje, nekatere poteze, ki lahko vplivajo na našo identiteto kot posvečenih in kot manjših bratov. Poleg tega vas želim povabiti k čuječnosti in razločevanju, kajti če gledamo vpliv, ki ga ima današnja kultura na Cerkev in na vse tiste, ki so v njej, lahko rečemo, da je odnos med Cerkvijo in družbo zamenjal predznak. Ob oslavljeni Cerkvi je močna in privlačna postmoderna kultura, ki v veliki meri načrtuje misel in občutljivost vernikov, pogojuje njihovo doživetje vrednot in upravljanje izbir.

6. Ker mi, manjši bratje, ne pripadamo neki drugi galaksiji, nismo izvzeti iz tega vpliva. Zato moramo – brez padanja v obsedenost *obleganega mesta* – biti pozorni, da se ne bomo pustili pretentati negativnim znamenjem naše družbe. Ne moremo se zapreti pred vsem, kar prihaja k nam iz sodobne kulture, ne moremo pa tudi biti toliko naivni, da ne bi videli njenih nevarnosti. Naša družba, kakor je priznavala že okrožnica *Dal vam bom pastirjev*, sprejema vase vrednote in nevrednote. Še več, isti dokument nas opozarja, da se med negativnimi dejavniki "lahko skriva kakšna vrednota, ki čaka, da jo osvobodimo in jo pripeljemo do njene polne resnice" (*DvP* 10). Kot kristjani in kot manjši bratje moremo torej biti čuječi in razločujoči, da bomo znali ločiti to, kar prihaja od Gospoda, od tega, kar mu nasprotuje (prim. *PŽ* 73). Kako dobro je znal to povedati Pavel, ko je vabil, naj vse stvari preizkusimo, dobre pa ohranimo (prim. *1 Tes* 5,21)!

Nestalna in spremenljiva družba

7. Naša družba je bila definirana kot "nestalna ali spremenljiva družba". To nas navaja na misel, da sta "nestalno" ali "spremenljivo" umestna metafora za razumevanje sodobne kulture, ki jo je Bauman definiriral kot *družbo negotovosti*, v kateri se skoraj za nobeno stvar ne da reči, da je trajna ali trdno predvidljiva. To, kar sedaj je, lahko v trenutku preneha biti; kar se sedaj dogaja, se lahko v istem hipu neha dogajati.

To družbo lahko označimo z nekaterimi stalnicami, ki jih bom sedaj skušal na kratko predstaviti.

Nestalnost v obveznostih in šibkost čuta pripadnosti

8. V "nestalni in spremenljivi" družbi človek živi brez korenin, v krhkosti, v negotovosti in začasnosti odnosov. Za Eriksona in druge velike psihoanalitike je poleg tega ena od značilnosti sedanjih generacij pomanjkanje "temeljnega zaupanja" in korenite gotovosti, kar jim preprečuje, da bi se postavili na trdne temelje, in jih vodi k življenju v strahu pred negotovo prihodnostjo. Negotovost in težava, da bi se zaupali drugim in Drugemu, spremljajo ta sindrom temeljnega nezaupanja.

To pospešuje nestalnost v obveznostih, v čustvenih združenjih in zvezah ter povzroča, da so ustanove, ki so še včeraj bile oporne točke, kot npr. družina, mestna četrt ali skupnost, danes postale, če povemo z besedami U. Becka, "zombi kategorije ... mrtvi, ki pa vendarle živijo." Istočasno je oslabil tudi čut pripadnosti. Tisti čut pripadnosti, ki ga kalabrijsko ljudstvo A. Maslowa vključuje med šest temeljnih potreb osebe in je kot takšen pomembna sestavina identitete. Človek ne ve, kdo je, dokler ne ve, komu pripada. Vsi vemo, da razdrobljeno življenje ustvarja množico zelo šibkih pripadnosti in oslabi močne pripadnosti, predvsem tiste, ki so povezane z ustanovami univerzalnega značaja. V teh primerih je pripadnost precej krhka in zaupanje vanje dokaj šibko.

To nazadnje ubije tudi navdušenje in zaduši pravkar prevzeto obveznost, odpre pa pot občutljivosti, ki jo popolnoma vodi čustvenost: to, kar je nekomu všeč, ne glede na to, ali je dobro ali slabo. Neko obnašanje je vredno zato, ker ga nekdo sprejme, ne ker bi imelo vrednost samo v sebi. Nazadnje imamo rajši čisto spontanost kot pa pristnost. V tem se rodi spopad med sedanjo kulturo in vseživljenjsko obveznostjo, ki je ena od nepreklicnih razsežnosti našega načina življenja (prim. *FPVod* 2,12-13). In se sprašujemo: kako naj predložimo neko obveznost za vse življenje? Kako zahtevati zvestobo, ki ne bo samo trmasto vztrajanje?

Kljub tem težavam pa je veliko bratov, hvala Bogu, ki ostajajo zvesti taki obveznosti. Seveda ne manjka tistih, ki odidejo: to nam povzroča veliko trpljenja in oslabi red. Ne manjka bratov, ki živijo mlačno zvestobo ali zgolj mehanično zvestobo; bratje, ki delujejo na zunaj, vendar so izgubili motivacijo in notranjo hrano, zaradi česar njihovo življenje ni več pomenljivo. Prav tako ne manjka bratov, ki ohranjajo trdno temeljno zvestobo, čeprav je v njih zbledela življenjska pobuda za nadaljevanje rasti v evangeliu. Čeprav je vse to prisotno, pa

bi rekel, da mnogi bratje, dejal bi večina, živijo občudovanja vredno evangelijsko zvestobo, za katero je značilno, da je hvaležna, skromna, konkretna in usmiljena.

Frančiškansko življenje, ki izpoveduje evangelij kot merilo življenja in si prizadeva, da bi za vedno hodilo za Kristusom, ubogim in križanim, je hvalnica tej zvestobi kot plemenita težnja in kot pozorno duhovno delo. V naši "pogodbeni" kulturi zvestoba ni več v modi; zato svet potrebuje priče tega, kar je trajno. Naša družba potrebuje srca, ki so odprta za milost in ohranjajo zvestobo začetni odločitvi. Da, naša kultura potrebuje frančiškane, ki so zvesti kljub težavam, ki jih naša pot prinaša s seboj.

Kriza medosebnega odnosa

9. Kot posledica tega, kar je bilo povedano, smo danes priče hudi krizi medosebnih odnosov. Neverjetno spretni smo v zapletenosti tehnologije, smo pa skoraj nepismeni v medosebnih odnosih. Prednost dobivajo in krepijo se odnosi, ki so čisto virtualni, ne pa pristni. Naš svet je svet številnih odnosov, ki so kratki in brez obveznosti. Zavračamo samo tisto, kar za nekoga ne velja, kar mu ne služi, kar mu ni všeč. Mnogo ljudi, ki so prišli do pretiranega individualizma, in med njimi je tudi nemalo posvečenih (ta stvar ni nič manj globoko protislovna), si ne prizadeva v ničemer in z nikomer. Njihovo pojmovanje svobode je bistveno ranjeno: je čista svoboda "od", ne pa svoboda "za". Zdi se, da je izrek "uporabi in zavrzi" bistvena filozofija mnogih naših sodobnikov.

Vse to se steka v brezbržnost do potreb drugega in v pomanjkanju odgovornosti do drugih. Videti je, da so mnogi naši sodobniki v "stanju čakanja" (by-standers), neme priče, ki vidijo in poslušajo, a ne delujejo, pozabljajoč, da nas Gospod tudi "prosi, naj bomo varuhi svojih bratov (Jn 4,9), naj vzpostavljamo odnose, za katere sta značilni vzajemna skrbnost in pozornost na dobro drugega in na vse njegovo dobro."¹

Nismo imuni pred to deformacijo ali krizo medosebnih odnosov, četudi je res, da je veliko bratov, ki živijo za druge, ki zavestno gledajo na druge, da bi odkrili njihove potrebe, še preden se pokažejo, tako da so *pozorni do drugih* (prim. *Heb 10,24*) in se s tem zavedajo resničnosti, v kateri živijo ter stalno negujejo bratski, solidarnostni, pravični, usmiljeni in sočutni pogled.

Naše izročilo je vedno poudarjalo bratstvo kot temeljno vrednoto načina življenja, ki smo se ga oklenili. Mnogi, rekel bi kar večina, z veseljem živijo dar bratstva in ga gradijo z velikim duhom velikodušnosti in razlastitve. Ti na zdrav način živijo vezi z drugimi brati, ne da bi ustvarjali odvisnosti ali jim podlegali; v svojem vsakdanjem življenju kažejo visok odnos razpoložljivosti, kakor zahteva naša posvetitev, ko tudi najbolj ponižne službe v bratstvu sprejemajo v duhu ljubeče pokorščine in skupnostne soodgovornosti. Res pa je tudi, da so med nami bratje, v katerih ostaja težava pri vključevanju v načrt življenja in poslanstva bratstva. Med nami so taki, ki jih obvladuje želja, da bi bili vedno protagonisti, in so zato nesposobni, da bi se odpovedali delu "lastnega" načrta, da bi gradili "naš" načrt, skupnostni načrt življenja, bratskih odnosov in poslanstva. Ti bratje doživljajo hudo krizo medosebnih odnosov. Spričo takih položajev sta, kot sem večkrat dejal, potrebna čuječnost in razločevanje, če nočemo tudi sami postati potrošniki bratstva namesto njegovi graditelji.

Kultura samosvojega

10. Kriza medosebnih odnosov je sad in včasih tudi hrani kulturo samosvojega, v kateri drugi ne šteje. Ta kultura ima veliko izrazov: pretirani in včasih obupani kult lastnega telesa in fizičnega dobrega počutja; skrajni individualizem; nebrzdano iskanje samouresničenja; družbena izključenost; dušenje v mali ograji lastnega narcizma, predvsem pa neskončni strahovi (zapuščenost, negotovost, izguba ...). Kriza medosebnih odnosov se kaže tudi v nenehnem beračenju po ljubezni, spoštovanju, pohvali, nekritičnem občudovanju ...

Veriga se nadaljuje s strahom pred različnostjo. V družbi, kakršno opisujemo, "drugi" moti, ker postavlja vprašanja o samosvojem, postavlja pod vprašaj naše nezmotljive gotovosti, vabi, naj odpremo okna, naj pogledamo ven in poslušamo druge glasove. Če je poslušanje pristno, potem nas obvezuje, da se spremenimo, da se čutimo *tujci in popotniki*, da živimo *sine proprio*. Tega pa se bojimo in zato zavestno ali nezavedno skušamo izničiti razlike, se izogibati konfliktom, "odstraniti" drugega, ker nismo sposobni vzpostavljati pomenljivih in trdnih odnosov. Tako se zgodi, da je nekdo žrtev, obenem pa je tudi avtor praznine odnosov, pomanjkanja prostora, da bi bili skupaj in podelili vsaj nekaj življenja.

¹ BENEDIKT XVI., *Sporočilo za post 2012*, 1.

V tem kontekstu je potrebno bedeti, da se ne bi zaprli v lastno ogrado, in da se odpremo univerzalnemu. Ker smo manjši bratje, je naš samostan svet.

Vse in takoj

11. Drug vidik, za katerega se zdi, da opredeljuje našo *nestalno družbo*, je način življenja, za katerega je značilno "vse in takoj". Po zaslugi tehničnega napredkastaproizvodnja in potrošnja postali dve velikigonilni sili družbenega življenja in povzročili dinamiko, ki se je pokazala kot nenasitna: moraš proizvajati, da boš trošil, in trošiti, da boš proizvajal. V tem potrošniškem kontekstu narašča nesposobnost, da bi odložili zadovoljitev, toleranca zaradi neuresničenih želja, predvidevanj in pričakovanj pa je majhna.

"Vse in takoj" se v polnosti dotika sveta čutil in ima velik čutni vpliv. Iz njega izhaja misel, da je bivanje krčevito iskanje lahkomiselnosti in užitka, za katerega je telo zgolj orodje. In če je užitek sam po sebi značilnost človeškega bitja in označuje pozitivno resničnost, pa se problem pojavi, kadar postane radikalna in izključna motivacija človeškega delovanja, kot se zdi, da se dogaja danes, ko se bolj osredotočamo na čutenje kot na samo delovanje.

Vendar pa srečujemo brate, ki so po zaslugi zrelega obnašanja in odločitve, da bodo živeli *sine proprio*, ki jih zavaruje pred vztrajno potrošniško skušnjavo, sposobni razločevati želje in dobro urejati njihovo neuresničitev. Življenje manjšega brata je danes bolj kot kdajkoli poklicano, naj bo alternativni način življenja, ki povzroča svobodo in veselje in ki blago toda odločno razkriva potrošništvo, ki povzroča brezčutnost, suženjstvo in malikovanje.

Brezbrižnost, razočaranje, upadanje etike zavzetosti

12. Naša družba je družba, ki je globoko zaznamovana z brezbrižnostjo, gospoduje ji razočaranje in biča jo upad etike zavzetosti.

Brezbrižnost je jasno otipljiva v odnosu do Boga, v življenju po evangeljskih vrednotah in v srečanju z "drugim". Bog ni zanikan. Za mnoge preprosto ni več problem. Proti evangeljskim vrednotam se ne borimo odprto, veliko pa je takih, ki jih ne vidijo kot pot, ki bi jih lahko zanimala. "Drugi" je tukaj, vendar gremo mimo njega in za mnoge šteje samo, kadar je koristen za uresničitev njihovega načrta.

Sad pozitivnega nihilizma, sindrom brezbrižnosti, je še bolj sprevržen kot potrditev ali zanikanje, ker se oblači v strpnost, v resnici pa vsiljuje videz stvarnosti, ki je zamaskirana v snobovski "biti zraven" in v kulturo "živeti iz dneva v dan", ki se na koncu pokaže kot diktatura sedanjosti, ki nas resda osvobaja bremena preteklosti, vendar nam prepreči, da bi "prebivali" v prihodnosti.

Razočaranje pa je danes razširjeno v zvezi s tehničnim in znanstvenim svetom. Na isti način je razširjen, kot je bilo rečeno, občutek razočaranja nad velikimi ideali. Obstaja namreč težnja, da se ne bi ozirali proti utopičnim obzorjem in bi zavračali etiko prizadevanja. Ko sledimo prevladujočemu zakonu najmanjšega napora, se na ta način prepuščamo temu, da se za stvari ne menimo, naj gredo kakor gredo, in se tako odrečemo vsakemu prizadevanju za osebno in družbeno rast.

Naša identiteta je v nevarnosti

13. Govoril sem o razočaranju in to je res. Po drugi strani pa ima postmoderna, v katero smo popolnoma potopljene, veliko sposobnost zapeljevanja, očarljiva je in zato privlačna; za mnoge postane *evangelij* tega trenutka, ki ga kot oporo uporablja za nevtralizacijo preteklosti, če ne kar za njeno pozabo. To prinaša s seboj nemalo nevarnosti, ker v hotenju, da bi rešil *memoria passionis* – *spomin trpljenja* zgodovine, človeka izkorenini in ga spremeni v bitje brez spomina, ki je neodločno. Izključni vzorec postmoderne je parcialni humanizem: od živetea k subjektivnosti in k intimnosti. Tako človek postane središče razlaganja vsega izkustva, merilo odločitve in načrt celotne resničnosti, vključno z Bogom samim.

Kar smo pravkar povedali, poziva našo identiteto in jo lahko pogojuje. Kateri vidiki našega življenja se lahko zrušijo zaradi tega, kar smo poimenovali zapeljiva občutljivost postmoderne? Poglejmo nekatere.

Odločitev za življenje

Naša poklicna izbira, da bomo hodili za Kristusom po načinu življenja, ki nam ga je zapustil Frančišek, vključuje celotno osebo in je za vse življenje. Naša poklicna izbira se rodi iz perspektive, ki gre onstran *tukaj in sedaj*, saj se odpre nekemu "za vedno", ki ga podpira

zaupanje v *Njega, ki mu je vse mogoče* (prim. *Lk* 1,37), in v gotovosti, da je vse mogoče v njem, ki nam daje milost (prim. *2 Tim* 1,9; *Flp* 4,33). Prizadevanje skozi vse življenje je ena od temeljnih razsežnosti življenja vsakega manjšega brata in zahteva zvestobo, ki še zdaleč ni trmasto vztrajanje, ki bi temeljilo na čistem voluntarizmu, ampak je ljubezen, ki se upira temu, da bi jo čas obrabil, kajti ljubezen, in to je res, nikoli ne mine (prim. *1 Kor* 13,8).

Ker nam Bog ni dal duha plašnosti ampak moči (prim. *2 Tim* 1,7), se naša poklicna odločitev rodi tudi iz zaupanja, da smo sposobni ločiti se od prigodnih dejstev in se podati na iskanje resnice, ko se pustimo pritegniti svetu vrednot, temu, kar je resnično, dobro in lepo. To nam omogoči, da presežemo sedanjí trenutek, ki je spremenljiv in bežen, in tako dojamemo smisel življenja in ljubezni, odnosov in čutnosti, da bi odkrili, da je onstran stvari, čustev, želja in strasti nekaj trajnega in trdnega, nekaj, kar je pri izviru vseh čustev in ki stori, da ima vsako srečanje smisel.

Odločitev za Nekoga, ki nas presega

Druga značilnost našega načina življenja je, da je bistveno usmerjeno k Nekomu, ki nas presega, k Nekomu, ki je nad nami. Z drugimi besedami, naš način življenja nas usposobi, da odkrijemo resničnost, ki je skrita onstran neposrednega, da imamo pogum, da se odločimo in sprejmemo vse bistvene vrednote naše identitete, tako da smo pripravljeni tvegati tudi življenje za Njega, ki nas je prvi ljubil.

Tukaj dobi smisel odpoved, ki je del vsakega življenja in torej tudi redovnega in frančiškanskega življenja, kajti kdor se ne nauči odpovedovati, se vedno bolj oddaljuje od resničnosti in od možnosti, da bi v življenju uresničil kaj resnega in dokončnega.

Živeti v skladu z logiko daru

Naše življenje ne dobi smisla iz narcistične perspektive, ki je zaprta sama vase. To nima nobene zveze s *samospoštovanjem*. Naše življenje je za Drugega in za druge. S tem, ko se kot manjši bratje samouresničujemo, se obenem nujno in brezpogojno zaupamo Gospodu in bratom. "Z vsem srcem se izročam temu bratstvu," smo obljubili na dan svojih zaobljub (*GK* 5 §2). Svobodno smo sprejeli, da bomo živeli darovanjsko in v *logiki daru* kot preroška alternativa logiki cene, oblasti in imetja (*NdE* 12).

Odločitev za proti-kulturno življenje

14. Kar zadeva povedano, se moramo zavedati, da je naš način življenja, naša življenjska odločitev manjših bratov, v kulturnem kontekstu – nekaj njegovih izstopajočih značilnosti smo pravkar orisali – proti-kulturna. Naša življenjska izbira se poteguje, seveda gre za evangelijsko zahtevo, da bi bila alternativa omenjeni kulturi. Kot vsako posvečeno življenje se tudi ona rodi za ponovno potrditev temeljne značilnosti človeškega bitja: za brezpogojno odprtost Drugemu in drugim, da bi bili to, kar smo; gre za sposobnost z odnose do Boga, do drugih – *bližnjih in daljnih* – in s kulturami.

Vendar pa bo naše življenje alternativa toliko, kolikor pazi, da se izogne temu, da bi postalo žrtev te "patinirane" kulture, tega videza, ki ga upravičeno kritiziramo; pretanjenega virusa individualizma, *zagledanosti vase* in narcizizma; obsedenega iskanja samouresničenja, napačno razumljene spontanosti ... Če hoče naše življenje biti še naprej alternativa, če hoče biti pomenljivo in berljivo znamenje najprej za nas same in potem tudi za druge, mora biti pozorno, da se ne pusti nasilno pritegovati negativnim težnjam sedanje kulture, ki smo jih opisali zgoraj. Živeti moramo v stalnem razločevanju, če nočemo izgubiti odnosnih in identifikacijskih mest in prostorov, in živeti negotove, krhke in nestanovitne identitete, ki stalno postavlja pod vprašaj sama sebe in se vrača k izbiri, ki smo jih nekega dne naredili kot dokončne, ko popustimo relativizmu, ki vse postavlja na isto raven in se dela, da to, kar danes je, jutri lahko neha biti.

Znotraj proti-kulturne življenjske izbire ponovno poudarjam močno osebno prepričanje: formacija, trajna in začetna, mora biti veliko bolj zahtevna, kot pa je sedaj. To ne pomeni, da mora biti toga, nasprotno. Ker smo poklicani, da bi bili učitelji človečnosti, mora naša formacija, tista, ki jo prejemamo, in tista, ki jo dajemo, znati združevati človečnost in evangelijsko korenitost. Samo tako se na primeren način pripravljamo utemeljiti svoje poklicne izbire v svetu, kjer še zdaleč niso cenjene, vseeno pa ostajajo vedno aktualne.

S pretirano tolerantnostjo do sebe in do tistih, ki trkajo na vrata naših hiš, se ne pripravljamo na to, da bi bili preroki v družbi, ki močno potrebuje preroške priče. Časi, v katerih živimo, niso za strahopetce, ampak za močne ljudi, ki so "ukoreninjeni in sezidani v njem [Kristusu] ter utrjeni v veri" (*Kol* 2,7), trdno utemeljeni v *upanju, ki ne razočara* (prim. *Rim* 5,5).

Naša formacija mora močno negovati nekatere teme kot: temeljno zaupanje, poglobitev vere in verskega izkustva; strastnost za Gospoda in za človeštvo; samodisciplina; čut pripadnosti redu, Cerкви, Kristusu; zvestoba. Seveda gre za izziv, vendar je od odgovora, ki ga bomo dali, odvisna naša identiteta.

-
- ⚔ Kateri prej nakazani izzivi, misliš, da se najboljše pokažejo v tvojem življenju v tem trenutku?
 - ⚔ Kako nestalna družba, v kateri živimo, postavlja pod vprašaj tvojo identiteto manjšega brata?
 - ⚔ Kako nameravaš odgovoriti na te izzive?
 - ⚔ Katere pozitivne vidike, misliš, da je prinesla “nova kultura” v naše življenje?
 - ⚔ Kako nas formacija, ki jo dobivamo, pripravlja, da bomo živeli zvestobo v naši družbi?

II.
POMEMBEN IZZIV:

**POŽIVIMO SVOJE ŽIVLJENJE
IN POSLANSTVO,
DA BOMO EVANGELIZIRALI
POSTMODERNO**

*“Novo vino v nove mehove”
(Mt 9,17)*

15. Naš čas nikakor ni sovražen izkustvu Boga in sprejemanju evangelija kot vodila in življenja, kakor smo naredili mi s svojimi redovnimi zaobljubami v redu manjših bratov (prim. *FPVod* 1,1). Postmoderna je preprosto samo še ena priložnost, da živimo svoje izkustvo Boga in svojo posvečenost zaradi evangelija. Gre za nov način gledanja na svet in življenje, ki ima očitno pomembne posledice za način življenja. V tem kontekstu je prvenstveni izziv, ki je pred nami in ki mu moramo nujno dati ustrezen odgovor, oživitev našega življenja in poslanstva, kakor je od nas zahteval generalni kapitelj 2009 (prim. *NdE* 31).

Takšna oživitev med drugim vsebuje: živeti korenito evangelijsko življenje, biti pomenljivi, kazati smer, v katero je treba kreniti, vrniti se k naši identiteti manjših bratov.

Korenito evangelijsko življenje

16. Današnji čas je obdobje, ki je "polno pričakovanj, poskusov in načrtovanja obnove, kar vse teži k temu, da bi se utrdilo izpovedovanje evangelijskih svetov," pa tudi *napetosti in mučnih naporov*, kakor nas spominja apostolska spodbuda *Posvečeno življenje* (prim. *PŽ* 13). Redovno in z njim tudi frančiškansko življenje potrebuje globoko prenavo, ki bo izhajala iz *dinamične zvestobe* lastni karizmi in ga pripeljala do odgovora na znamenja časov in krajev, "na pozive, ki nam jih Kristus pošilja in zahtevajo odgovor" (prim. *NdE* 14). Napor, da se vrnemo k lastni identiteti, o čemer bom govoril v tretjem delu pisma, ima pred očmi ravno to.

V tem prizadevanju ne moremo drugače, kot da znova začnemo pri evangelijski. Če se vse redovno življenje, kakor trdi Benedikt XVI., rojeva iz poslušanja Božje besede (prim. *GB* 83), vseeno mislim, da ima frančiškansko življenje znotraj redovnega življenja neko izvirnost, ker izpoveduje evangelij kot "vodilo in življenje" (*FNPVod* 1,1).

Če hočemo oživiti ogenj, ki se skriva pod pepelom našega življenja in poslanstva spričo utrujenosti, navajenosti in negibnosti, ki jih pogosto odkrivamo, ni dovolj analizirati sedanjega stanje, toliko manj misliti na strategije, ki so usmerjene k postavljanju naše prihodnosti, ampak je absolutno potrebno ponovno začeti pri evangelijski, ki je začetek našega bratstva (prim. *NdE* 6), in evangelij v njegovih najbolj korenitih zahtevah vedno postaviti za temelj našega vsakdanjega življenja, kot prvo in zadnje merilo naših osebnih in bratskih odločitev. Skratka, nujno moramo poslušati in ubogati, kar zahteva Jezus na začetku svojega javnega delovanja: "Spreobrnite se in verujte evangelijski" (*Mr* 1,15).

V tem kontekstu moramo pustiti, da se v nas "naseli" evangelij, ki je odločilna prvina tega, kar smo in delamo. Ne evangelij, ki bi bil izraz nekega nauka ali morale in še manj ideologije, ampak evangelij, sprejet kot način življenja in najprej posredovan z življenjem, šele potem z besedami.

Tudi naša postmoderna ali predkrščanska družba, kakor ji nekateri pravijo, potrebuje priče, potrebuje *žive evangelije*, kakor je to bil Frančišek. Kristusovi učenci, še bolj pa tisti, ki so obljubili, da bodo živeli evangelij, so poklicani, da so *žive razlage* Besede, to se pravi, Kristusa samega, kakor nas prosi Benedikt XVI. Naši sodobniki zanesljivo ne bodo hodili za tistimi, ki si prilagajajo evangelij kot mrtvo črko, tistim, ki "želijo bolj spoznati samo besede in jih razlagati drugim," ampak tistim, ki se pustijo oživljati duhu Svetega pisma in ga "z besedo in zgledom" vračajo drugim (prim. *FOPom* 7,3-4). Napočil je čas priči in tudi učiteljev, a samo če so tudi priče (prim. *EN* 14). Prišel je čas, da evangelij sprejmemo v popolni razpoložljivosti kot Marija, da bomo njegove priče v bratstvu in v svetu, ki ima pogosto veliko razlogov, da nam ne zaupa.

V pripovedi o vtisnjenju ran nam serafski učitelj pravi, da je Frančišek, *angelski mož*, potem ko je izpolnil "število štiridesetih dni, za katere se je odločil, da jih bo preživel v samotni, ... stopil z gore; in s seboj je nosil podobo Križanega" (*LegM* 13,5). Frančišek ni samo glasnik velikega Kralja, ampak tudi živa ikona Križanega, njegov posnetek in živa kopija. Frančišek je eno s Kristusom. Ljubeči, Frančišek, se je navznoter in navzven spremenil v Ljubljenega, Kristusa. Ne preseneča nas, da so *Ubožca* imenovali *alter Christus*. To, dragi bratje, je prva oblika evangelizacije družbe, v kateri živimo kot Kristusove prilike, kot njegove epifanije in *diafonije*.

Skupina Grkov je izrazila prošnjo, da bi radi videli Jezusa. Filip in Andrej sta to prošnjo predstavila Jezusu (prim. *Jn* 12,20-21). Danes je veliko ljudi, zlasti mladih, ki želijo videti Jezusa. Na nas je, zlasti na vas, mlajši bratje, da jim Jezusa pokažete z evangelijskim življenjem, z bivanjem, ki ga je preobrazila Kristusova ljubezen, ki je Očetov evangelij za človeštvo. Na nas je, da se potem, ko smo pozorno gledali v zrcalo, spremenimo v podobe njegovega božanstva (prim. *3 KIPNP* 12-13). Šele tedaj bomo lahko *z besedo in dejanjem izpričevali njegove besede ter odkrivali vsem ljudem, da ni nihče vsemogočen razen njega* (prim. *FPre* 9).

Za Frančiška ima evangelij konkreten obraz: Jezusa Kristusa, Božjega Sina (prim. *Mr* 1,1). "Pojdiva vprašat za nasvet Kristusa," pravi Frančišek tistemu, ki ga vpraša, kaj naj stori. In potem odpre knjigo evangelijske. V knjigi sreča Besedo, to se pravi Kristusa. Za nas torej, tako kot za Frančiška, je evangelij oseba, oseba Jezusa Kristusa (prim. *NPer* 2,10; *2 Čel* 15; *3 Tov* 27-

29). Gre za to, da se poistovetimo z Njim, da se mu pustimo preobraziti, da se v nas razvije nezadržni ogenj njegove ljubezni, in ko smo enkrat *povprašali za božji nasvet*, svoje življenje popolnoma priličiti Njemu.

Da smo evangelij izpovedali kot *vodilo in življenje* torej pomeni, da smo v središče svojega življenja postavili Kristusa, da smo izkusili Absolutnega, ga sprejeli kot vse našega življenja in poslanstva, tako da skupaj s Frančiškom razglamo: "Ti si vse [...] dobro, vse dobro, najvišje dobro [...], vse naše bogastvo do zadostnosti" (prim. *FhBn* 3.5), ali s Pavlom: "Za izgubo imam vse zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa, mojega Gospoda. Zaradi njega sem zavrgel vse" (*Flp* 3,8).

Po drugi strani pa govoriti o življenju in poslanstvu, ki ima evangelij za vodilo in način življenja, pomeni govoriti o korenitosti, ali če vam je ljubše, o življenju, ki je zakoreninjeno (kar v resnici pomeni korenitost) v evangeliju. V trenutku razločevanja in ocenjevanja našega življenja in poslanstva ne more biti oporna točka to, kar je v modi, ali to, kar počnejo drugi. Evangelij in samo evangelij mora biti stalno merilo razločevanja in vrednotenja našega življenja in tega, kar delamo. Samo tako bomo lahko v polnosti odgovorili na svojo poklicanost biti živi evangelij, *živa eksegeza Besede*. Če bi sprejeli druga merila razločevanja ali ocenjevanja, bi nas to hitro pripeljalo do načina življenja, ki bi ga zaznamovala povprečnost. Za manjšega brata pa je povprečnost nezvestoba, velika nezvestoba načinu življenja, ki smo ga sprejeli z zaobljubami.

Blagri in naše življenje manjših bratov

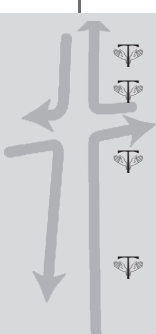
17. Življenje po evangelijski korenitosti ne more biti skrčeno samo na izpolnjevanje nekaterih besedil, na seznam obnašanja in na vrnitev k prvinam preteklosti. Takšno življenje terja, da sprejmemo Jezusovo sporočilo v njegovi celoti, *da hodimo po njegovih stopinjah*, kakor je hotel sveti oče Frančišek. In tukaj razmišljanje vključuje tudi blagre in naše življenje.

Kako bi lahko opredelili blagre? So "nekakšen Kristusov avtoportret"?² On je blažen, svet v pravem pomenu besede, polnost postave. Kar Jezus govori, to tudi živi. Poleg tega nam pade v oči, da so blagri, kakor pravi H. de Lubac, protislovja, ki jih je evangelij poln in se z njihovo pomočjo prebudi duh.³ Ta evangelijski odlomek je v takšnem nasprotju z našim sedanjim načinom razmišljanja, gledanja na stvari in življenja, da ima nujno šokantni učinek, in njegov protislovni značaj je takšen, da spričo njega ne more nihče ostati nevtralen. Ker smo tako kot vsi poklicani k sreči, z zaobljubami pa smo se oklenili življenja, ki vsebuje spolnjevati sveti evangelij, smo obvezani – tega nam nihče ni vsilil – sprejeti blagre kot pot k sreči.

Vendar bi kdo izmed vas lahko vprašal: kaj prinaša s seboj sprejem blagrov v lastno življenje? Mislim, da mora prinesiti globoko spremembo našega načina življenja, mišljenja in ljubezni, vedenja in delovanja. Kot krščeni, še bolj pa kot posvečeni in kot manjši bratje smo v Jezusu poklicani, da postanemo novi ljudje, da sprejmemo novega duha, da imamo novo srce. Novost, ki jo opisujejo blagri, je nezaslišana, presenetljiva, osupljiva: nenavadna sreča ubogih, čudno veselje žalostnih, jokajočih in preganjanih, ker Bog posreduje v njihov prid.

Blagre bi lahko razvrstili v tri skupine. Trije zadevajo notranja razpoloženja učenca: ubogi, krotki in čisti v srcu. Trije imajo opraviti z delovanjem in z apostolskimi cilji: to so tisti, ki se nanašajo na lakoto in žejo, na usmiljenje in na tiste, ki delajo za mir. Tretjo skupino pa nazadnje sestavljajo tisti, ki zadevajo posledice krščanskega delovanja in apostolskega prizadevanja, to se pravi blagri, ki govorijo o tistih, ki trpijo krivico, o preganjanih in žalostnih.

Te tri skupine sovpadajo s tremi vrstami priporočil, ki jih Jezus namenja svojim učencem, ko jih pošilja oznanjat (prim. *Lk* 10,1-20). Prva zadeva nenavezanost in uboštvo: *ne nosite ne denarnice ne torbe ne sandal*. Predmet druge je poslanstvo: poslanstvo miru in pravičnosti, *v katero koli hišo pridete, recite najprej: Mir tej hiši*. Končno je tretja skupina zaradi preganjanja: *pošiljam*

-
- Kaj tebi pomeni, da si izpovedal evangelij kot "vodilo in življenje"?
 - Kaj tebi pomeni evangelij? Neko ideologijo ali osebo, osebo Jezusa Kristusa?
 - Kadar moraš sprejeti pomembno odločitev, ali prosil za nasvet Kristusa, kakor je delal Frančišek? Ali dovoliš, da te evangelij postavi pod vprašaj? Ali hodiš v šolo evangelija?
 - Kakšne pozitivne izkušnje imaš v življenju, ko si iz evangelija naredil svoje meso? Na kakšne težave si naletel v evangeliju?

² JANEZ PAVEL II., Okrožnica *Sijaj resnice*, 16.

³ Prim. H. DE LUBAC, *Paradojas seguido de Nuevas paradojas*, Madrid 1997, 10.

vas kakor jagnjeta med volkove. Poleg tega *Magnifikat* (prim. Lk 1,46-55) in osem znamenj Duha v *Pismu Galačanom* (prim. Gal 5,22-25) vsak na svoj način nudijo isto celovitost blagrov, ki so bodisi pri Mateju bodisi pri Luku diametralno nasprotni filozofiji in običajem sveta.

Ker so blagri Kristusov portret in povzetek njegovega življenja, so tudi portret in povzetek življenja Jezusovega učenca. V tem smislu so blagri krstna kateheza in brevir krščanskega življenja, povednik, ki postane velelnik za tistega, ki hoče hoditi za Jezusom, saj je poklican, da utelesi drže, ki so opisane v govoru na gori. To pomeni, da je kot Jezus tudi učenec poklican, da je v svojem okolju živo znamenje nasprotovanja, *pohujšanje za Jude, neumnost za pogane, za tiste pa, ki so poklicani, Božja modrost* (prim. 1 Kor 1,22-25).

Kar je bilo rečeno o učencu, je treba nanesti na vsakega manjšega brata, ki je tudi poklican hoditi po Jezusovih stopinjah (prim. 1 Pt 2,21) in imeti njegovo čutenje (prim. Flp 2,5). Hoja za Kristusom v našem življenju vključuje stvarno in postopno priličenje njemu. Poleg tega je naše življenje temeljna odločitev za Kristusa in strastno iskanje Kraljestva, ki ga Gospod oznanja in obljublja v govoru na gori. Kot manjši bratje, državljani kraljestva, smo poklicani, da utelesimo življenjski program, ki ga vsebujejo blagri, da živimo način življenja, ki ga ta program predvideva.

Kot vsak učenec smo tudi mi, manjši bratje, poklicani, da iz blagrov naredimo vsakdanje merilo življenja, ko z vso željo iščemo pravičnost Kraljestva, ko smo neomadeževani in čisti v srcih, ko trpimo, ker je ta svet daleč od pravičnosti, vendar v zavesti, da bo Bog spremenil položaj. Kot vsak učenec, ki trdi, da je učenec, bo pristen manjši brat ostajal ponižen pred Bogom in pred ljudmi in se bo zvrhano poln potrpežljivosti dajal drugim, ne da bi jih obsojal; odpuščal jim bo, jim pomagal in posredoval v sporih. Če bo potem zaradi tega preganjan, se bo imel za srečnega in veselega, ker bo podedoval večno blaženost.

Redovnega življenja in zato tudi frančiškanskega življenja si ne moremo zamisliti brez blagrov, brez njihove korenitosti, brez njihovega duha. Zaradi tega je že Pavel VI. zatrdil, da je v redovnem življenju potrebno "resnično uvajanje, ki teži k pokristjanjenju bitja vse do njegovih globin v skladu z evangeljskimi blagri" (ET 36).

To pomeni, da živimo v trajni drži spreobrnjenja, ki se izrazi v spremembi logike. Od "ekonomske" logike, ki gospoduje naši družbi in je v doseganju največjega dobička z najmanjšim naporom in stroški, preidemo na logiko Kraljestva, ki je logika doseganja največje ljubezni, ne glede na ceno, vključno s smrtjo. To je logika, ki je v blagrih: "Večja sreča je dajati kakor prejemati" (Apd 20,35; prim. Lk 14,12-14). To je logika darovanja do konca, brez osebne koristi in brez iskanja načina, da bi nam bilo plačano ali povrnjeno.

"Blagor ..."

18. Ključna beseda, ki se ponovi v začetku vsakega blagra in daje naslov govoru na gori ali na ravnini, je "blagor". Grško besedo *makários* lahko prevedemo z "blažen, srečen, vesel" in izraža stanje človeka, na katerega se je spustila božanska dobrohotnost in je tako prišel do uresničenja svojih najvišjih želja. Takšen človek je srečen, ker se čuti ljubljenega od zveste ljubezni in se zaveda, da je njegov nesrečni položaj, če govorimo po človeško, končno cenjen in povzdignjen.

V blagrih Jezus govori vsakemu kandidatu za srečo, tudi vsakemu izmed nas, vsakemu izmed vas, moji dragi mladi bratje. Učitelj govori našemu nemirnemu srcu, naši žeji po ljubezni, naši potrebi po sreči, potrebi, ki se nahaja v intimnosti našega srca, da bi bili spoznani v svoji najbolj resnični identiteti, ljubljeni s čisto, popolno in lepo ljubeznijo, ki traja za vedno.

Dragi bratje, vabim vas, da se ustavite, čeprav samo za kratke trenutke, ob vznožju gore, kjer po Matejevi inačici govori Jezus. Tam, čisto blizu Galilejskega jezera se Božja beseda, ki je odmevala na Sinaju, da je dala Mojzesu pisano Postavo, ponovno zasliši po Jezusu na "gori", vendar zelo drugače: medtem ko je bila stara Postava napisana na kamnu, je nova Postava zapisana v človekovo srce. Prisluhnimo torej, kaj pravi Jezus.

Blagor ubogim (prim. Mt 5,3; Lk 6,20), tistim, ki so zaradi Jezusa vse zapustili (prim. Lk 5,11) in se odločili, da bodo nepomembni, da bodo berači Boga in *berači smisla*. V frančiškanski logiki se korenito uboštvo izrazi v živeti *sine proprio*, živeti svobodno od vsake vezi: svoboden v odnosu do sebe, vedoč, da nekdo toliko velja, kolikor velja pred Bogom in nič več (prim. FOpom 19,1-2); svoboden v odnosu do Boga, ko vrača Gospodu vse tisto, kar od njega prejema (prim. FOpom 18,2), in se ponaša samo s svojimi slabostmi (prim. FOpom 5,8); svoboden v odnosu do drugih, ne da bi se bolj ponašal zaradi dobrega, ki ga Bog stori po njem, kakor zaradi tistega, kar stori po drugih, in od drugih ne zahteva tega, česar sam ni pripravljen dati (prim. FOpom 8,3; 11,2-4; 17,1); svoboden v odnosu do stvari, ko jih prezira in ostaja svoboden od njihovih vezi (prim. FOpom 16,2). Bogataš misli, da je srečen, ker lahko uživa v svojih posestih, ubogi pa, kot Frančišek Asiški, srečo črpajo iz drugega vira: iz Boga, v katerega zaupajo. Ubog je tisti, ki zaupa v Boga in se prepusti njegovim rokam. Ubog je tisti, ki je tako ubog, tako zelo ubog, da ima samo Boga.

Blagor krotkim (prim. Mt 5,4), tistim, ki zlo premagujejo z dobrim, ki so ponižni pred Bogom, potrpežljivi in prizanesljivi z ljudmi (prim. Kol 3,12-14). To je prava krotkost. Za razliko od farizejske strogosti in opravičevanja

samega sebe je krotki ponižen pred Bogom, ker se zaveda svojega greha; zaradi tega prenaša bremena drugega s svojo blagostjo, tolažbo in močjo (prim. *FOpom* 18,1). Ker smo mi, manjši bratje, poklicani, naj bomo krotki, hočemo hoditi za Gospodom, ki je krotak in v srcu ponižen (prim. *Mt* 11,29). Manjši brat, ki je krotak pred *najvišjim, vsemogočnim in dobrim Gospodom*, se tako kakor Frančišek sprašuje, kdo je; in pred drugimi ne zbuja pozornosti, je gospodar samega sebe in se je vedno pripravljen ukloniti in ponižati (prim. *FOpom* 10,3; 22,2).

Blagor tistim, ki jokajo (prim. *Mt* 5,5; *Lk* 6,21), tistim, ki delijo veselje in bolečine, stiske in upanja svojih bližnjih. Ne samo delijo, ampak celo *so-trpijo*. Ker mi, manjši bratje, vemo, da je naša poklicanost hoditi za Kristusom (prim. *1 Pt* 2,21; *FNpVod* 22,2; *FOpom* 6,1-2), ki mu goreče želimo pripadati, se hočemo odpreti trpljenju in upanju ljudi in sveta, med katerimi se ukoreninja naša evangelijska posvečenost, da bi bili v tolažbo tistim, ki jokajo (prim. *Iz* 61,2; 40,1), in bi tako bili posebna znamenja Božje navzočnosti.

Blagor lačnim in žejnim (prim. *Mt* 5,6; *Lk* 6,21). Manjši bratje hočemo vse življenje biti lačni in žejni Boga, živega in pravega Boga (*1 Tes* 1,9). Lačni in žejni pravičnosti za tiste, ki so jim kršene njihove pravice zaradi krivičnih socialnih razmer. Lačni in žejni pravičnosti, ki ni pravičnost farizejev, stkana iz spoštovanja in izpolnjevanja (prim. *Mt* 5,30), ampak je: ljubiti sovražnike, delati dobro tistim, ki nas sovražijo, blagoslavljeni tiste, ki nas preklinjajo, moliti za tiste, ki z nami grdo ravnaajo (prim. *Lk* 6,27s) in vsem pokazati svojo ljubezen z dejanji (prim. *FOpom* 9,4). Lačni in žejni pravičnosti, ki je vesoljno bratstvo, brezmejna ljubezen do naših bratov, kakršnikoli že so: prijatelji ali sovražniki, vrstniki ali tujci, bližnji ali oddaljeni, bogati ali ubogi.

Blagor usmiljenim (prim. *Mt* 5,7), tistim, ki imajo usmiljeno notranjost in materinsko nežnost, kakor Bog sam (prim. *Lk* 6,36); tistim, ki se ne pritožujejo zaradi krivice, ki jo doživljajo (prim. *FOpom* 9,2; 10,1); tisti, ki vedno odpuščajo, ne da bi se postavljali za sodnike in ne odrečejo usmiljenja tistim, ki prosijo zanj in ga nudijo tistim, ki zanj ne prosijo (prim. *FPMi* 7ss); tistim, ki po Kristusovem zgledu (prim. *Apd* 4,15) ne postavljajo nobenega pogoja, da simpatizirajo s slabostmi drugih. V Gospodu manjši bratje doživljamo usmiljenje, ki nam ga kaže Bog. Od Kristusa se učimo biti usmiljeni.

Blagor čistim v srcu (prim. *Mt* 5,8; *FOpom* 16), tistim, ki notranje in brezpogojno privolijo v Gospodovo voljo (prim. *Ps* 24,4); tistim, ki ravnaajo kakor Marija, ki posluša angelovo besedo in pravi: "Glej, [...] zgodi se mi po tvoji besedi" (*Lk* 1,38) ali Frančišek, ki je poslušal evangelij o poslanstvu in ga začel takoj uresničevati (prim. *1 Čel* 22). Čisti v srcu so tisti, "ki se ne vračajo

k izbljuvku lastne volje" (*FOpom* 3,10), si je ne prilastijo (prim. *FOpom* 2,3), ampak z besedo in zgledom uresničujejo Gospodovo voljo (prim. *FOpom* 7,4); ki "nikoli ne prenehajo s čistim srcem in s čisto dušo moliti Gospoda Boga" (*FOpom* 16,2). Ker smo obljubili, da bomo zvesto izpolnjevali evangelij, lahko manjši bratje rečemo, da je ta blagor v temelju vseh drugih.

Blagor tistim, ki delajo za mir (prim. *Mt* 5,9), tistim, ki gradijo bratstvo; tistim, ki neutrudno delajo, da bi se vsi čutili spoštovane in bi tudi bili spoštovani kot bratje; tistim, ki živijo popolnoma spravljeni sami s seboj, z drugimi in z Bogom; tistim, ki svojega zaupanja ne polagajo v vojno, ampak v dialog, v spoštovanje pravičnosti in v brezpogojno odpuščanje; tistim, ki sebe in druge priznavajo kot otroke enega in istega Očeta; tistim, ki "iz ljubezni do našega Gospoda Jezusa Kristusa ohranijo mir na duši in telesu ob vsem, kar trpijo na tem svetu" (*FOpom* 15).

Blagor tistim, ki so zaradi pravičnosti preganjani (prim. *Mt* 5,10; *1 Pt* 3,14; 4,2-9), tistim, ki se zaradi ljubezni do Očeta in do bratov borijo proti zlu v vseh njegovih oblikah; tistim, ki so preganjani zaradi svoje vere v Kristusa in zaradi zvestobe do Njega; tistim, ki se ne obračajo nazaj, potem ko so položili roko na plug (prim. *FPVod* 2,12-13).

Dragi bratje, naš življenjski program je: narediti iz Kristusa svoje življenje in vodilo. To je dobra novica, ki nam jo je prinesel Jezus in ki je modri ne morejo razumeti, Duh pa daje, da jo razumejo ubogi in preprosti (prim. *Mt* 11,25) kot Frančišek. To je naš način oznanjevanja tega, kar živimo, kakor je frančiškansko bratstvo počelo vse od začetka (prim. *NdE* 7).

Ponovno preberi besedilo blagrov:

- ☞ Kako se počutiš pred načrtom življenja, ki nam ga Jezus predstavlja v govoru na gori?
- ☞ Kateri vidiki tvojega življenja so v sozvočju s tem govorom in na katerih bo treba delati, da bi bili blagri merilo tvojega bitja in delovanja?
- ☞ Kako vedno bolj vključiti blagre v tvoje življenje?

Biti pomenljivi, sporočati smisel

19. Tukaj se, dragi bratje, dotikamo temeljnega vidika našega življenja: potrebe, da bi bili pomenljivi, to se pravi, da dajemo smisel, da smisel priobčujemo.

Če je naše življenje v krizi, ni zaradi številčnega upada ali zaradi višanja povprečne starosti, ampak morda zato, ker postajamo nepomembni. Če bi bilo tako, imamo jasno znamenje svojega propadanja. V nasprotju s tem, kar mislimo, in tako mislijo mnogi, propad redovnega življenja in frančiškanskega življenja ni v številčnem upadu, ampak v strašni možnosti, da je sol – sol našega življenja – postala plehka, in da luč – luč našega načina življenja – ostaja skrita (prim. *Mt* 5,13-16).

Kadar govorimo o potrebnosti, da smo pomenljivi, seveda mislimo na evangelijsko pomenljivost, ki nas vrača k evangeliju v skladu z načinom življenja, ki nam ga je zapustil oče in brat Frančišek. Poleg tega je vprašanje pomenljivosti v sposobnosti uporabiti "jezik", ki je sposoben odgovoriti na človekova vprašanja o sebi in o zadnjem smislu njegovega življenja.

Po drugi strani govoriti o pomenljivosti pomeni opozoriti na znamenja, ki so *vidna, verodostojna, zgovorna* in v našem primeru *frančiškanska*. Znamenje je veljavno, če je *jasno, zgovorno in pregledno*. Tako je z našim življenjem. Toda pozor: pomenljivost izginja in izginjajo vrednote, kadar skušamo okrepiti samo zunanje, oblike, dela, pozabljamo pa na korenine, na bistveno, na temelje našega življenja in poslanstva. Seveda potrebujemo zunanja znamenja, kakršen bi lahko bil habit – znamenje mora biti vidno ali pa ga ni – istočasno pa morajo biti verodostojna in zgovorna. To je mogoče le pod pogojem, če ga spremlja in pojasnjuje življenje. Ne kakršno koli življenje, ampak življenje, ki odgovarja na zahteve načina življenja, ki smo se ga oklenili z zaobljubami (prim. *C* 44), z življenjem, ki se sklicuje na bistveno, ki ga je treba oznanjati z življenjem in z besedo. Zunanje znamenje ne bi ničemur služilo, če bi naše življenje nasprotovalo temu, kar znamenje pomeni.

Živeti v pokorščini, brez lastnine in v čistosti

20. Zaobljube lahko naše življenje naredijo bolj pomenljivo, podobno kot drugi vidiki, ki jih bomo videli, ko bomo govorili o svoji identiteti. Če zaobljube živimo na primeren način in če smo dobili milost, da jih razumemo (prim. *Mt* 19,11), ne vodijo samo k polnosti življenja, ampak so tudi uresničene prerokbe, kakor je to bilo življenje nekaterih prerokov (prim. *Jer* 16,1sl.). Zaobljub zato ne moremo imeti za zasebno *lastnino*, ampak jih je treba tako živeti, da postanejo berljiva znamenja za današnje ljudi in s tem pozitivno prispevajo k evangelizaciji

postmoderne družbe. V tem smislu je zaobljube treba živeti kot *svoboda od*, od prevladujočega značaja strasti, in kot *svoboda za*, da bi ljubili Boga in drugega, zlasti odrinjene, trpeče in neljubljene. In to brez omejitev, saj pristna ljubezen nima meja, kakor pravi sv. Avguštin.

Pogosto se pritožujemo nad postopnim oddaljevanjem naše družbe od evangelijskih vrednot in nad suženjstvom, ki ga moderni človek prestaja zaradi stvari, spolnosti in lastnega jaza. Težko pa priznamo, da je vse to mogoče tudi po zaslugah tistih ljudi, ki bi morali temu svetu in tej družbi zagotoviti duhovno dopolnilo, ki bi bilo sposobno preprečiti tak proces. Ne, nič se ne dela: ker nismo prepričani, ker nas je sram, da bi to naredili, ker to delamo samo delno ali pa to delamo na kaj malo prepričljiv način.

Kaj je zadnji razlog zaobljub? Posvečeno življenje, torej tudi naše, je strastnost za Boga, kakor pravi J. B. Metz, kot odgovor na strastno Božje iskanje človeka. Samo iz te strastnosti za Boga, da bi postavili Boga na prvo mesto, lahko razumemo naše zaobljube kot sestavne prvine posvečenega življenja in kot podreditev strasti strastnosti za Boga. Na ta način zaobljuba čistosti našo strastnost za užitek usmeri k Tistemu, ki je *lepota*; zaobljuba živeti brez lastnine usmeri našo strastnost za posest k Tistemu, ki je *vse naše bogastvo do zadostnosti*; zaobljuba pokorščine vodi in vzgaja našo strastnost za oblast k Tistemu, ki je *ponižnost*. S Frančiškom torej lahko rečemo, da je samo On *dobro, vse dobro, Deus meus et omnia* (prim. *FhBn* 4.5).

Ko je bilo to povedano, zaobljube niso zatiranje strastnosti in jih tudi ne moremo živeti kot zatiranje. Jasno je, da zaobljube postavljajo meje, vendar gre za osvobajajočo omejitev strastnosti. Čeprav so v njih stvari, ki imajo opraviti z odrekanjem, to zadeva samo skrajni vidik strasti. Da bi bile zaobljube zgovorne v današnjem svetu, jih moramo razumeti in živeti kot sredstvo za usmerjanje svoje strastnosti za Boga in Božjo strastnost za nas, iz tega pa strastnost za druge. Zaobljube hočejo osvoboditi naše strasti njihovega negativnega vidika, da bomo lahko v polnosti živeli postavo in preroke: "Ljubi Gospoda, svojega Bog z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo" (*5 Mz* 6,5) in "svojega bližnjega kakor samega sebe" (*Mt* 22,39), in na ta način usmerjajo naše življenje k Bogu in k drugim. Zato so zaobljube, kakor je zagovarjal sv. Avguštin, način, da živimo kot vstali, v perspektivi vstajenja in večnosti, kot predujem življenja, ki bo prišlo.

Tako lahko zaobljube razumemo in živimo kot možnost svobode, da bi se odprli nekemu ti, in bi na ta način bili v resnici to, kar smo, v strateških razsežnostih, kot so tiste, ki so vezane na čustveno življenje, na čut samostojnosti in svobode, na instinkt posedovanja. Če si jih tako predstavljamo in živimo, zaobljube niso preprosto neka pot samoizpopolnitve,

ampak so resnična možnost za graditev novih odnosov, osvobojenih manije posesti (*brez lastnine*), zapeljevanja (*čistost*) in tekmovalnosti (*pokorščina*), na ta način pa lahko gradimo novo človeštvo. Iz te perspektive posvetiti se Bogu s tremi zaobljubami pomeni živeti ne samo trden odnos z Bogom, ki je središče moje ljubezni (*čistost*), bogastvo do zadostnosti (*brez lastnine*), prvo in zadnje merilo delovanja (*pokorščina*), ampak tudi s Kristusom ubogim-čistim-pokornim, istočasno pa graditi nov odnos z drugimi.

Na ta način zaobljube ustvarjajo bratstvo in nas delajo razpoložljive za bratstvo, posledično pa življenje v odnosih in bratsko življenje postaneta termometer našega življenja po zaobljubah. Te morajo omogočiti prehod od skupnosti k bratstvu ali občestvu življenja, od brezimnega odnosa do sprejemanja vsakega kot Gospodovega daru (prim. *FOP* 14), od družbe do svobodnega in osvobajajočega prijateljstva. V tem smislu bo pokorščina bratska pokorščina, sad skupnega iskanja Očetove volje; živeti *brez lastnine* se bo pokazalo v solidarnosti in v delitvi materialnih in duhovnih dobrin; čistost bo nesebična, zastojna ljubezen do drugih. Ne da bi kaj odvzeli pokorščini ministrom, življenju *brez lastnine* in temu, kar zadeva zmernost pri rabi dobrin, ter čistosti kot zdržnemu življenju.

Zaobljube, ki jih živimo v ključu evangeljske svobode, so torej znamenje za sedanji svet in družbo. Ta namreč svojo varnost stavi v dobrine, svoj pogled v užitek in svojo uresničitev v lastni načrt, manjši brat pa svojo varnost stavi v Gospoda, svoj pogled v hojo po Kristusovih stopinjah in svojo uresničitev v evangeljski načrt in v frančiškanski način življenja.

S tem, da smo se popolnoma darovali Bogu, popolnoma darovali drugim in tako razširili šotor svojega srca (prim. *Iz* 54,1-3), smo začeli iskati Boga in to iskanje se ne bo nikdar končalo: "Nemirno je naše srce, dokler ne počije v tebi," je dejal sv. Avguštin.⁴ To je resnično popotništvo srca, najvišji izraz našega ubožstva: večno ostajati *berači smisla*. V tem iskanju sta srečanje in odpoved (prim. *Flp* 3,7-9), predvsem pa je strastnost in veselje; veselje, ki nam ga nihče ne more vzeti (prim. *Jn* 16,22), veselje zaradi najdenega zaklada, ki v polnosti opravičuje prodajo vsega (prim. *Mt* 13,44-52), ki opravičuje katerokoli odpoved. Kako veliko in lepo je to, kar smo našli! Tako nekaj velikega in lepega je, da vemo, da si nas je Bog zamislil, da nas je ustvaril in da nas ljubi (prim. *LegsC* 46), da se ne bomo nikoli nehali zahvaljevati Očetu usmiljenja (prim. *2 Kor* 1,3) za poklic, ki nam je bil podarjen in ki nam ga je "z besedo in z zgledom [...] kazal in učil naš blaženi oče Frančišek, njegov [Gospodov] resnični ljubitelj in posnemovalec" (*KIOP* 5).

- ☞ Kaj manjka tvojemu življenju ali česa je v njem preveč, da bi bilo zares evangeljsko pomenljivo?
- ☞ Ali svoje vsakdanje življenje opiraš na Bistvenem?
- ☞ Če govorimo o poklicanosti, ali bi lahko rekli, da je tvoje življenje nalezljivo?
- ☞ Kako živiš zaobljube?
- ☞ Kakšne težave srečuješ v življenju po zaobljubah v luči povedanega?

Strastnost za Kristusa, strastnost za človeštvo

21. Strastnost za Kristusa in strastnost za človeštvo delata naše življenje resnično pomenljivo in ustrezno njegovemu poslanstvu, da je preroštvo. Šele ko bomo svoje življenje v sedanjosti živeli strastno, se bo v resnici z upanjem odprlo prihodnosti (prim. *ZNT* 1). Strastnost, dragi bratje, je eno od najbolj zgovornih, vidnih in verodostojnih znamenj, ki jih lahko ponudi naše življenje. Je kot ogenj, ki širi toploto: ne moremo dovoliti, da bi ugasnil ali da bi njegova moč pojenjala. Izgubiti strastnost bi bilo, kakor bi izgubili dušo svojega življenja.

Strastnost pa se rodi iz srečanja, iz zapeljevanja, ki ga nekdo izziva v nas, iz "ljubezni, ki prepaja s srečo" (prim. *4 KIPNP* 11), iz osvojitve srca: "Zapeljal si me, Gospod, in dal sem se zapeljati" (*Jer* 20,7). Vrnimo se za hip k Frančiškoveму izkustvu na La Verni. Skrivnost stigem je predvsem skrivnost ljubezni: ljubeči se poistoveti z Ljubljenim; zaljubljeni, Frančišek, se sreča z Ljubljenim, Kristusom, ubogim in križanim. *Berač smisla in polnosti v pravem pomenu besede, Ubožec*, v Kristusu odkrije ljubezen: *Ti si ljubezen*, razglaša Frančišek (*FhBn* 4). Poleg tega Frančišek v Križanem odkrije presežek ljubezni, zaradi katerega neprestano kriči: *Ljubezen ni ljubljena, ljubezen ni ljubljena*, kajti, kakor pojasnjuje Nikos Kazantzakis: *Bog je nikdar dovolj*.

Sveta Klara v svoji Oporoki Frančiška imenuje *Kristusov resnični ljubitelj* (prim. *KIOP* 5), serafski doktor pa mu pravi *Kristusov prijatelj* (*LegM* 13,3). Točno to je Frančišek: Kristusov ljubitelj in zato njegov prijatelj do te mere, da se je v polnosti poistovetil z Njim in je lahko s Pavlom dejal: "Jaz namreč nosim Jezusova znamenja na svojem telesu" (*Gal* 6,17); in še: "Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni" (*Gal* 2,20). Ljubeči naredi prostor Ljubljenemu, ves tisti prostor, ki ga neki človek lahko v svojem srcu naredi ljubljene osebi, dokler se z njo ne *poistoveti, se vanjo preobrazi in se ji priliči*. Po izkustvu La Verne mu srce ne pripada več, ker ga je zasedel Kristus, ki za Frančiška postane VSE: "Ti si vse," bo izpovedal Ubožec (*FhBn* 3), *Deus meus et omnia*.

4 Prim. Sv. AVGUŠTIN, *Izpovedi* I,1.

Ni se nam treba čuditi, če sv. Bonaventura, ko govori o Frančiškovi ljubezni, to ljubezen predstavi kot *strastno ljubezen*. V našem življenju je Bog ali vse ali nič! Ne deli oltarjev z maliki: naš Bog je "ljubosumen" Bog (prim. Oz 2,4ss).

Kot sem imel že priložnost povedati, problem ni slabost ali številke, ki se manjšajo, ampak povprečnost. Resnični izziv je v tem, da se zavemo uboštva svojega življenja in prebudimo željo po življenju, ki bi ga živeli v polnosti, v *logiki daru*, kot alternativo logiki učinkovitosti, oblasti in dobička, za katero se zdi, da je danes prevladujoča. Zato se moramo bati, še več, morali bi biti panični: ne zaradi slabosti, ampak zaradi povprečnosti.

Dragi moji bratje, najslabše, kar se nam lahko zgodi, je izguba strastnosti za Gospoda, kajti tedaj tudi za človeštvo ne bomo imeli strastnosti. Nasprotje strastnosti je otopelost, vdanost v usodo, navajenost, osredotočanje nase. Če bi se takšne razmere uresničile, bi naše življenje izgubilo smisel za nas in za tiste, ki so poleg nas. Tukaj so torej samo trije izhodi: zapustiti red, živeti povprečno življenje ali pa *vrniti se k prvotni ljubezni* (prim. Oz 2,9), kar ustvari nov pogoj za hojo za Kristusom in pomaga premagati otopelost. Za prečiščeno hojo, ki je morda manj poetična, je pa bolj realna in zagotovo bolj duhovno zrela.

Najlažja rešitev bi bila odhod iz reda, toda če je bil nekdo poklican, da naj kot manjši brat bolj od blizu sledi Jezusu Kristusu, potem bi bil odhod beg in izdaja Gospoda. To bi pomenilo zapustiti Gospoda, "studenec žive vode" in iti h kapnicam, polnim razpok, ki ne držijo vode (prim. Jer 2,13). Povprečnost bi pomenila, da smo se odločili za življenje brez življenja, kakor Cerkev v Laodikeji (prim. Apd 3,15-16); življenje brez barve, ki izhaja iz lastne identitete (prim. FPVod 1,1-2); življenje brez okusa, to se pravi brez smisla (prim. Mt 5,13). Za tiste, ki so bili poklicani, da bi spolnjevali "sveti evangelij našega Gospoda Jezusa Kristusa" (FPVod 1,1), je samo en izhod: da nehajo častiti sami sebe in ponovno odkrijejo strastnost za *prvo ljubezen*; strastnost, ki nas je pripeljala do tega, da smo zapustili mreže, ki so nam dajale varnost (prim. Mt 5,20), in pustili vse, da smo šli za Jezusom (prim. Lk 5,11).

-
- ✚ Čutiš strastnost za svojo poklicanost?
 - ✚ V kolikšni meri lahko s psalmistom rečeš: "Moje srce je trdno?"
 - ✚ Kje je tvoje srce?
 - ✚ Kako hraniš strastnost za Gospoda?
 - ✚ Kako se kaže tvoja strastnost za človeštvo?

III. NUJNA NALOGA:

VRNITI SE MORAMO K NAŠI IDENTITETI MANŠJIH BRATOV

*"Nato je šel na goro in poklical k sebi,
katere je sam hotel. In odšli so k njemu.
Postavil jih je dvanajst,
ki jih je imenoval tudi apostole,
da bi bili z njim in bi jih pošiljal oznanjat."
(Mr 3,13-14).*

22. V tem zimskem in sušnem obdobju, v teh *težkih in naporih* časih (prim. PŽ 13), se nam predstavlja nujna naloga: vrniti se k naši identiteti manjših bratov (prim. NdE, naročilo št. 2). Brez novega pristopa k naši identiteti ni možna zvestoba ali vsaj ne ustvarjalna zvestoba (prim. PŽ 37).

Od 2. vatikanskega koncila dalje je red prehodil dolgo pot, da bi razjasnil in udejanjil našo karizmatično identiteto. Naše *Generalne konstitucije* so sad tega napora. Medtem so nam tako zadnji generalni kapitlji kot tudi *učenje* generalnih ministrov pomagali poglobiti temo identitete. Zavedamo pa se, da to ni dovolj. Čas je, da preidemo od teoretične k bivanjski identiteti, k jasnosti glede bistvenih prvin, o katerih se ni mogoče pogajati, saj brez njih ne moremo govoriti o frančiškanskem življenju. Od pravovernosti moramo preiti k pravilnemu delovanju.

Preden bomo obravnavali te prvine, o katerih se ne moremo pogajati, bi rad dal nekaj pojasnil o identiteti. Kdo sem? To je temeljno vprašanje v življenju nekega človeka. Gre za odprto vprašanje, ki mora zato spremljati vse naše življenje, tudi kolikor smo manjši bratje. Poleg tega je za nas, frančiškane, to vprašanje temeljno tudi zaradi tega, ker je od odgovora, ki ga dajemo, odvisna razjasnitev naše identitete kot oseb in kot manjših bratov.

Dragi bratje OFM10, naredili ste slovesne zaobljube in zato ste se dokončno odločili za način življenja, ki ga je Najvišji razodel Frančišku. To bi lahko koga navedlo na misel, da je vse jasno. Ne, dokončna odločitev nas ne osvobaja napora, da se nenehno vračamo k identiteti manjših bratov. Ne zato, da bi postavljali pod vprašaj nedavno odločitev, ki ste jo sprejeli s srcem, ki je gorelo za Jezusa, in s prepričanjem, da je to vaše življenje, ampak da bi to odločitev vedno ohranjali mlado in bi pobegnili navajenosti, utrujenosti in povprečnosti. V tem smislu lahko rečemo, da je identiteta vedno odprta, kot je odprta oseba sama. Obe sta dinamični resničnosti.

Kaj pa je identiteta? Opreديل bi jo kot trajno čutenje sebe v času. Z drugimi besedami, ob upoštevanju tega, kar sem povedal o potrebnosti nenehnega vračanja k svoji identiteti, da bi bili dinamična resničnost, je identiteta kontinuiteta, vztrajnost, stanovitnost v oblikovanju samega sebe, je pa tudi poistovetenje z temeljno notranjo strukturo, brez katere se ni mogoče trajno oblikovati. Tem prvinam je treba dodati, da je del identitete tudi čut pripadnosti neki zunanji strukturi, kot je v našem primeru red.

Zato je identiteta to, kar sem, in tisto, kar bom sčasoma postal. Kako lahko ti dve stvari obstajata skupaj? Treba je delati za to, da se ta dva vidika združujeta. To je delo trajne formacije. Morda bom bolje pojasnil s primerom, vzetim iz hindujske literature: vzemite kapljico vode in jo vrzite v morje.

Kapljica izgine, voda pa ostane. V naši identiteti se vsak dan kaj spremeni, vendar pa obstajajo temeljne prvine, ki morajo ostati. To velja tudi, ko govorimo o posamezniku in o bratskem življenju v smislu pripadnosti redu.

Če si sposodimo podobo iz sveta znanosti, lahko z drugimi besedami rečemo, da je identiteta naša DNK, kislina, ki je navzoča v vsaki celici našega telesa in vsebuje genske informacije, ki so potrebne za razvoj in delovanje našega organizma. V našem primeru govoriti o identiteti, govoriti o frančiškanski DNK, pomeni govoriti o bistvenih prvinah naše karizme in jih razločevati v luči Frančiškovega duhovnega izkustva in njegovih Spisov (prim. GK 1 §§1-12); pomeni pa tudi govoriti o odgovorih, ki jih moramo dati na znamenja časov in krajev (prim. NdE 13.15). Medtem ko drugi vidik prepuščam vsakemu izmed vas, pa se želim zadržati pri bistvenih prvinah naše karizme, ki jih razvrščam v tri jedra: kontemplativna razsežnost, bratsko življenje v majhnosti in poslanstvo.

S srcem, obrnjenim h Gospodu

23. Že dolgo trdimo, da je kontemplativna razsežnost prednostna naloga vseh prednostnih nalog našega življenja manjših bratov. Nič novega, saj dobro vemo, kako je Frančišek stalno vabil brate, naj imajo *srce obrnjeno h Gospodu* (prim. FNPVod 22,19) in jih opominjal, naj nobena stvar ne odvrta njihovega srca od Njega (prim. FPAn; FPVod 5,2): "Prosim vse brate, tako ministre kakor druge, naj odstranijo sleherno oviro, naj opustijo vsakršno skrb in zaskrbljenost ter naj po svojih najboljših močeh poskrbijo, da bodo vsi služili Gospodu Bogu ... Vedno pripravljamo v sebi bivališče in domovanje njemu" (FNPVod 22,26-27).

Vendar pa je res, da ta prednostna naloga ni vedno očitna v našem življenju. To sem lahko ugotovil v osebnem pogovoru z mnogimi brati in ob svojih obiskih v različnih enotah reda, so pa to poudarili tudi generalni vizitatorji ob kapitljih. Poleg tega bi bila potrebna zelo preprosta vaja, da bi se prepričali, o čem govorim: preverimo čas, ki ga namenjamo skupni molitvi na urnikih bratstev. V mnogih je skupna molitev skržena na minimum: molitev hvalnic in večernic, manj pogosto pa še skupna evharistija. In kaj naj rečemo o osebni molitvi? V zvezi s tem še neki drugi podatek: na urnikih bratstev je osebna molitev popolnoma odsotna.

Spričo takšne ugotovitve se moramo resno vprašati o vzrokih, ki nas vodijo, da Boga, za katerega pravimo, da smo se mu popolnoma posvetili, odrinemo na drugo ali na tretje mesto. Ali ni to zaradi tega, ker je vse odvisno od globoke krize vere?

Ker smo zaposleni z deli za Boga, smo v nevarnosti, da bi pozabili na Boga. Iz te nevarnosti ni izvzet nihče, tudi vi ne, dragi mladi bratje. Koliko časa bomo potrebovali, da bomo razumeli, da bomo Boga lahko srečali v svetu samo, če bomo najprej videli njegov obraz, če bomo zrlili vanj in ga čutili navzočega v srcu. Kdaj bomo razumeli, da bomo našli odgovor na Kristusov "žejen sem" na križu le, če bomo šli za njim v Getsemani in bomo pozitivno odgovorili na njegov "bedite z menoj", kot je dejala Mati Terezija iz Kalkute? Kdaj bomo razumeli, da poklic potrebuje molitev, da živi v polnosti in tudi samo zato, da obstane, kakor pljuča potrebujejo zrak, da dihaajo.

"Najprej Bog, nato pa bodo sledila dela," je govoril kardinal Neguyén Van Thuan. Po zaobljubah moramo biti strokovnjaki v iskanju in spoznanju Boga; vse drugo moramo imeti "za izgubo" in "za smeti" "zaradi vzvišenosti spoznanja Kristusa Jezusa" (*Flp* 2,7-9).

Kristusova ljubezen bi morala določati vsa naša dejanja in jim dajati globlji pomen. To pomeni, da mora biti vsaka druga ljubezen vključena v to edino ljubezen.

Ravno v govor o ljubezni vstopa v polnosti govor o molitvi kot izrazu našega osebnega in *posebnega odnosa z Jezusom* (prim. *PŽ* 14), ki je resnični temelj našega življenja in edini način, da dosežemo pristno kontemplativno življenje. Vendar ne molitev z uro v roki. Kontemplativna razsežnost zahteva čas in ne samo čas: času, namenjenemu molitvi, je treba dati kakovost. To spet predpostavlja, da se odločimo za Boga ne kot za pobožno misel, na katero se naslonimo, kadar to potrebujemo, ker nimamo ničesar drugega, na kar bi se naslonili, ampak kot edino pravo oporo, kakor bi dejal omenjeni kardinal Neguyén Van Thuan iz svoje dolge izkušnje zapora in popolne osame.

Kdor je imel milost, da je začutil Gospodovo navzočnost v svojem življenju, se ne bo zadovoljil s tem, da bi razširil svoje poznanje Njega, ampak bo goreče hrepenel po tem, da bo z Njim vzdrževal ljubeč odnos, tako da bo On središče, okoli katerega se gibljejo vse energije. To je prava molitev, to so vrata k pristni kontemplativni razsežnosti: da središče svojega življenja, tistega, ki je v nas, usmerimo proti Bogu; da svojo dejavnost zamenjamo z pasivno odprtostjo: molk, poslušanje in sprejemanje. Šele tedaj bomo odgovorili na Frančiškovo zahtevo, da moramo imeti srce obrnjeno h Gospodu, ali Klarino, ki od sester zahteva, naj imajo srce, dušo in duha obrnjene h Gospodu (prim. 3 *KIPNP* 12-13).

Kako naj hodimo proti temu cilju? Med sredstvi za spodbujanje kontemplativne razsežnosti, ki so nam dosegljiva, omenjam nekatera, ki so nedvomno znana, dragi bratje.

Živeti zdravo duhovnost

24. Eden od najbolj pomembnih in najbolj razširjenih pojavov našega časa je žeja po Bogu. Veliko bi lahko povedali o tej žeji, vendar gre za pojav, ki bi nas moral spodbuditi k razmišljanju. Če hočemo odgovoriti na to žejo, se moramo odpreti novemu pojmovanju redovnega in frančiškanskega življenja, ki bi bilo bolj duhovno in bi zato bilo pričevanje presežnosti. Poleg tega smo vedno bolj prepričani, da gre resnična prenova redovnega življenja preko zdravega duhovnega življenja. Že koncilskim očetom se je med 2. Vatikanskim koncilom duhovno življenje pokazalo kot glavna pot prenove redovnega življenja (prim. *R* 2).

Današnji svet žeja po duhovnosti, toda po pristni duhovnosti, ki nas vodi k stalnemu ustvarjanju in preustvarjanju, kakor lahko zaslutimo in čudovite Jeremijeve prispodobе o razbiti in ponovno narejeni posodi (prim. *Jer* 18,1-6); po duhovnosti, ki je utemeljena na Božji besedi, ki je v temelju *vsake pristne krščanske duhovnosti*" (*GB* 86), in na bogoslužju. Pustimo se oblikovati Besedi in bogoslužju. Samo tako bomo živeli duhovnost, ki nas ne oddaljuje od eksistencializma brez korenin, ne da bi zapadli v neugodovinski esencializem.

V tem kontekstu vas vabim, dragi bratje, da delate za poenoteno duhovnost, v dinamični napetosti in navzočnosti. *Poenotena duhovnost* nas napravlja za sinove nebes in sinove zemlje, v globokem zedinjenju z Bogom in je resno angažirana z današnjimi močmi in ženami. *Duhovnost v dinamični napetosti* nas istočasno napravlja za mistike in preroke. Omogoča nam, da čutimo vdor Boga v globino nas samih in zgodovine, ter nas vodi, da vršimo dejanja, ki preobražajo zgodovino v skladu z Božjim načrtom. *Duhovnost navzočnosti* nas napravlja za njegove učence in priče, za Kristusove slednike in njegove ikone v svetu, ki je hotel izgnati Boga.

S tem vas prosim, dragi *OFM10*, da živite *apostolsko duhovnost* (prim. *PŽ* 74). Ključna prvina te duhovnosti je posebna sklanjatev (deklinacija) *apage*, prevedene v zastojno ljubezen (apostolat), ki se rojeva iz vzajemne ljubezni (bratstvo). Apostolske duhovnosti ali "duhovnosti delovanja" imamo toliko, kolikor je trajnega dialoga med kontemplacijo in akcijo. Torej ne gre za to, da bi apostolat živeli kot razsipanje duhovnih energij, molitev pa kot nujnost za *polnjenje baterij*. Nasprotno, gre za to, da živimo kroženje apostolata in molitve kot dveh dejavnikov istega procesa duhovne rasti in posvečevanja.

Kar je bilo povedano pa vendarle predpostavlja občestveno duhovnost. Današnji trenutek in sama Cerkev (prim. *PŽ* 46) pričakujeta od nas, da občestvo naredimo konkretno preko razumljive duhovnosti in vidne

življenjske prakse. Takšna duhovnost se rodi iz zavesti osebe, da korenito pripada Kristusu, ta zavest pa je zgodovinsko prevedena v jasen čut pripadnosti Cerkvi preko konkretnega redovniškega in cerkvenega bratstva/skupnosti, v katerem je vsak poklican, da živi lastno posvečenost Gospodu

Občestvena duhovnost postavlja na preizkušnjo, kako v naših hišah živimo življenje v Duhu in naš čut pripadnosti drugim, ki bo, če je omenjena duhovnost odrasla, vodil posameznika, da se bo čutil "skupaj" z drugimi. To zahteva notranjo svobodo, tako da se eden prepozna kot bistven za drugega in obratno. Na preizkušnjo postavlja odnos do Cerkve. Občestvena duhovnost vodi človeka, da samega sebe razume samo v Cerkvi, ne v splošnem smislu, ampak v konkretnem in vsakdanjem. Smo Cerkev v Cerkvi in zato smo s Cerkvijo v svetu in za svet.

Ta načela, ki so temeljna in veljavna za vse redovnike, je treba v našem primeru dopolniti z nečim, kar se mi zdi nekaj čisto posebnega za frančiškansko duhovnost. Če se naša poklicanost oblikuje kot trinitarična pot, kot je opisana v *Pismu celotnemu redu*, in če živeti evangelijsko življenje kakor ga je živel Frančišek, pomeni hoditi po poti trinitaričnega občestva, ki se rodi iz vlitja Duha, raste v *hoji po stopinjah* Gospoda Jezusa in doseže popolnost v srečanju z Očetom, potem je naša duhovnost pretežno trinitarična (prim. *FPre* 50-52). V tej molitvi se sicer pokaže to, kar je bilo klasično poimenovano kot duhovnost treh poti, ki je vendarle lahko, posodobljena z prispevki humanističnih znanosti in osebnim procesom vere, pomenljiva tudi za vas, dragi bratje *OFM10*. Tri poti te duhovnosti so: očiščenje, razsvetljenje, združitev (prim. *FNPVod* 23,8). Cilj te zadnje je ljubezen brez pridržkov (prim. *FPre* 28-29): "Vsi naj z vsem srcem, z vso dušo, z vsem mišljenjem, z vso močjo in vztrajnostjo, z vsem razumom in z vsemi silami z vsem naporom, z vsem čustvom ..." (*FNPVod* 23,8). Vse smo prejeli in vse moramo vrniti; tempelj Svete Trojice smo in vse mora razsvetljevati Bog, ki prebiva v nas. Duhovnost tako vodi h koreniti hoji za Kristusom in odgovarja na svoj končni cilj: srečanje z Očetom (prim. *FNPVod* 22,55). Iz tega srečanja pa se spet rojeva globoka zavest vesoljnega bratstva (prim. *FSp*).

Dragi bratje *OFM10*, ne pozabite, da današnji človek potrebuje duhovnost, ki svetu daje in izpričuje razloge upanja; duhovnost, ki je vidna po zaslugi svetosti, ki nagovarja postmodernega človeka; duhovnost, ki ni toliko individualna ampak skupnostna, živeta ne samo kot osebna askeza ampak kot skupnostno prizadevanje v uresničevanju zgodovine odrešenja.

Dragi bratje, bodite pripravljena glina v lončarjevih rokah. Ob Frančiškovi in Klarini roki vstopite v Božje trinitarično srce. Zavedajte se, da Bog prepaja vse vaše življenje. Zavedajte se, da vas On ustvarja, podpira in poziva. Bodite duhovni možje in postali boste globoko človeški.

Živeti življenje v ritmu Božje besede

25. Bog nam vsak dan daje svojo Besedo kot vsakdanji kruh in kot novo mano. Ona zagotavlja redno hrano vsakemu verniku in daje ritem njegovi poti rasti v veri. Kakor poudarja Benedikt XVI., "je Božja beseda v temelju vsake pristne krščanske duhovnosti" (*GB* 86).

Dragi bratje, da bi Beseda lahko odgovorila na to, kar sem povedal, se mi zdi nujno, da svoj dan tako uredimo, da bo ona v njem vedno imela pomemben prostor: Beseda je namreč bistvena in središčna v življenju. Prostor za Besedo je namreč tako pomemben, da ne sme miniti dan, ne da bi bil ta prostor zagotovljen, tako bistven in središčen, da se vse vrti okoli njega. V življenju manjšega brata, v vašem življenju, ne sme preteči dan, ne da bi brali, poslušali in sprejeli Besedo. S tem vas prosim, da namenite veliko pozornosti in da ste zelo zahtevni do sebe. Ne more miniti en sam dan, ne da bi brali Besedo, ne da bi dovolili Besedi, da gori v našem srcu, da nas poziva, da nas sodi in da se ne bi spravili z njo.

Temu je namenjeno *molitveno branje Besede*, izredno sredstvo, ki ga je utrdilo izkustvo tolikih stoletij, za branje, premišljevanje in primerjanje Besede z našim življenjem, katerega sadovi pa so sadovi Duha: "ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blágot, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, samoobvladanje" (*Gal* 5,22). Med vami naj ne manjka dobrega usposabljanja za molitveno branje Svetega pisma. Vztrajno ga opravljajte. Vztrajnost v molitvenem branju Besede bo spremenila vaše življenje in postali boste resnični dejavniki občestva in bratstva (prim. *GB* 86).

Na to pazi *Molitveno bogoslužje*, utripajoče srce dneva vsakega posvečenega, ki čas spreminja v "naseljeno izkustvo" (A. Cencini), ki naš razdrobljen in naporen čas spreminja v Božji čas. Molitveno bogoslužje je "privilegirana oblika poslušanja Besede, ker vernike postavlja v stik s Svetim pismom in z živim izročilom Cerkve" (*GB* 62). Omogoči nam, da dan živimo v ritmu Besede. Ne opuščajte, dragi bratje, molitvenega bogoslužja. To bi bilo, kot bi razmetavali hrano, ki nam jo Cerkev skupaj z evharistijo ponuja v primerno prehrano za celoten dan.

K temu težita *mesečna duhovna obnova* in *letne duhovne vaje*, čas, ki je namenjen vaji v zbranosti (R. Guardini), zbiranju življenja okoli tega, kar je bistveno in središčno; čas, ki nam da okušati Božjo besedo in urediti naše življenje, ko ga oddalji od površnosti; čas, ki hrani resnično navdušenje, zakoreninjeno v Jezusu, in postane zaljubljenost v Besedo, ki je Kristus. Vsi potrebujemo te postanke na poti, da bi vedeli, kjer smo, kam gremo in kam nas Duh vodi, ko se pustimo razsvetliti in voditi Besedi.

Na to je usmerjeno obhajanje *evharistije*. Evharistija in Beseda gresta skupaj, kakor nam to daje razumeti evangelij (prim. *Jn* 6; *Lk* 24) in potrjuje 2. Vatikanski koncil (prim. *B* 48.51.56; *BR* 21.26). Beseda in evharistija tako neločljivo pripadata druga drugi, da ene ne moremo razumeti brez druge: "Božja Beseda v evharističnem dogodku postane zakramentalno telo" (*GB* 55). En dan brez evharistije, ki pa bi jo lahko obhajali, je kot en dan v puščavi brez mane.

Dragi bratje, nujno je, da življenje živimo v ritmu teh srečanj z Besedo. Samo tako bomo lahko prešli od branja k okušanju Besede, od *lectio k dilectatio*, iz zanimanja in navadnega poznavanja črke k navdušenju ter močni in drhteči ljubezni do Besede (prim. *Ps* 103.105.119; *FOpom* 7).

Dragi bratje, vztrajno obiskujte Besedo, naučite se sprejemati Njega, ki je ne neha izgovarjati, Njega, ki se v njej razodeva. "Učite se spoznavati Božje srce v Božjih besedah."⁵ V njej odkrijte ljubečega Boga, da se mu boste pustili ljubiti. In ko berete, se vedno spominjajte: "Meni govori, o meni govori" (*S. Kierkegaard*). Pustite se oviti temu toku ljubezni, ki je Beseda, in naučili se boste govoriti. Beseda naj bo za vas dvorezen meč (prim. *Heb* 4,12); dovolite, da vam prebode srce (prim. *Apd* 2,37), sprejmite jo v svojega duha, spočnite jo v svojih srcih in rodite jo s svojimi dejanji, pa boste Jezusove matere in bratje (prim. *Lk* 8,19-21).

Duh molitve

26. Imeti duha molitve in pobožnosti je za Frančiška, kot je bilo rečeno, absolutno prednostna naloga. Omenil sem tudi, da imamo težave ohranjati tega duha, morda zaradi tega, ker nismo bili vzgojeni za duha molitve, ampak prej za recitiranje obrazcev z večjo ali manjšo pozornostjo, za izgovarjanje svojih molitev.

Na srečanjih ste me večkrat vprašali: kaj pomeni moliti? Nekdo me je tudi vprašal, kako molim. Na ta vprašanja odgovarjam iz svoje pičle izkušnje in iz vsak dan obnovljenega prizadevanja, da bi se naučil moliti.

Iz teh predpostavk bi rad z vami, dragi prijatelji in bratje, podelil, ne brez zardevanja, nekaj tega, kar je zame molitev. Mislim, da molitev pomeni pustiti, da gre skozi vse naše življenje prijateljstvo, ki razsvetljuje. Da, kajti molitev po mojem mnenju ni nič drugega kot prijateljstvo s Prijateljem: živeto, vzdrževano in vztrajno negovano v urah, dnevih in letih. Moliti pomeni pustiti, da se vsadimo v rodovitna tla Božje ljubezni, da bi obrodili

sadove, ki jih On hoče. Molitev je zgovornost vere, izraz osebne privolitve Gospodu (prim. *Jak* 5,15). Molitev je odgovor in je iskanje. Odgovor Bogu, ki govori – naš Bog je Bog, ki govori in ki je v svojem Sinu postal Beseda – in nenehno iskanje Božjega obličja (prim. *Ps* 26.63; *Vp* 3,3). Moliti pomeni vzdrževati ljubeč pogovor, kot v *Visoki pesmi* med nevesto in ženinom. Molitev je dinamika pasivnosti: pomeni odpreti se, da se nas drugi polasti, storiti, da Drugi deluje v nas, pomeni prepustiti se, da nas Drugi vodi. Zato mislim, da ni mogoče moliti, ne da bi živeli v odnosu zaveze med Bogom in nami.

Prav zaradi tega, kar je bilo povedano, je učenje molitve proces, ki je dolg kot življenje, ker potrebujemo celo življenje, da preidemo od Jaz na Božji Ti. S tem v zvezi vam bom povedal zgodbo, ki mi je bila zelo všeč. Gre za pogovor med dvema menihoma, mladim in starim. Mlad pripoveduje: Nekega dne sem sedel v spoštljivem občudovanju, medtem ko je star menih odgovarjal na naša vprašanja. Dvignil sem roko in ga vprašal: Oče, govori nam malo o sebi. Odgovori, o sebi? Po dolgem razmisleku stari menih reče zlogovaje: moje ime je bilo ... jaz. Toda sedaj ... se je spremenilo v Ti.⁶ Gre za proces, ki so mu sledili veliki kontemplativci, kot je Frančišek Asiški, ki je od jaza, s katerim je začel svojo pot pred podobo Križanega pri Svetem Damjanu (prim. *FmK*), prešel k Ti-ju edinega Gospoda Boga, kakor dokazujejo Hvalnice Bogu najvišjemu, sestavljene na gori La Verni (prim. *FhGn*). V tem smislu je molitev velika skrivnost uboštva, kolikor molitev na koncu postopoma izbriše privide samostojnosti in ustoličenja lastnega jaza.

Molivec, pravi molivec presega lastni jaz, dokler njegovo srce ne bije enoglasno z Božjim srcem. Pravi molivec je tisti, ki je sposoben sestopiti v globine svojega jaza in ker tam ne najde nič drugega kot Boga, naredi skok v veri in ga imenuje VSE. To je Frančiškovo veliko mistično izkustvo na gori La Verni.

Molitev je dialog, toda čudno, tega dialoga ne more biti brez tišine. Tišina, ta umetnost se je izgubila v našem hrupnem mestu, v našem srcu, ki je polno glasov. To je še ena od velikih težav, ki jih srečujemo v molitvi. Veliko nas stane, da znotraj in zunaj sebe ustvarimo tišino. Veliko nas stane, da vstopimo v to tišino, v tišino Boga, pustiti mu, da on deluje in preprosto šepetati: "Želim te," - "Odpusti," - "Hvala". Molitvena tišina nas oblikuje. Potem bova ti in jaz kot stari menih iz zgodbe lahko rekla: moje ime je Ti. In kot za Frančiška bo ta Ti tudi za nas VSE. S koncilom ti pravim: "Vrni se k sebi, tja, kjer ta čaka Bog" (prim. *CS* 14).

5 Sv. GREGORIJ VELIKI, *Pisma*, IV, 7.

6 TEOFANO MONACO, *Fiabe dal Monastero Magico*, Torino 1988.

Včasih sem slišal tale ugovor: če je vse molitev, zakaj bi se bilo treba umakniti, da bi molili. Veliko razlogov je, ki bi jih lahko navedli, da bi upravičili potrebnost molitve. Povedal vam bom samo enega. Rečeno je bilo, da je molitev pogovor: pogovor prijatelja s prijateljem, pogovor ženina z nevesto, pogovor med zaljubljenca. Moramo se umakniti, da bi molili, ker je On Prijatelj, ker hočemo biti sami z osebo, ki jo ljubimo ali še bolje, ker jo želimo ljubiti.

Toda v temelju vsega tega govora je še nekaj drugega, česar ne moremo imeti za samo po sebi umevno: vera. Brez vere to, ker je bilo povedano, zveni kot "nebeška glasba"! Molitev je prej teološka kot psihološka dejavnost, saj predpostavlja vero in jo istočasno utrjuje. Toda kaj je vera?

Vera pomeni verjeti Bogu, raje ubogati Boga kot ljudi (prim. *Apd* 4,19), pomeni poslušati in izvršiti to, kar smo poslušali, kakor je naredil Frančišek, ko je poslušal evangelij v Porciunkuli (prim. *1 Čel* 22); pomeni imeti gotovost, da je Tema že Svetloba in z Marijo reči: "Tukaj sem" (prim. *Lk* 1,38), čeprav nas Božja skrivnost presega; pomeni imeti zaupanje v Njega, ki mu ni nič nemogoče (prim. *Lk* 1,37); pomeni iti onkraj konfesionalne pravovernosti, ki se seveda predpostavlja, da bi se prepustili Božjim rokam, da bi danes imeli zaupanje Vanj in bi sprejeli jutri, ker bo v njem Bog, pa kakršenkoli že bo.

Vera daje varnost proti negotovosti, opogumlja spričo strahu, je luč v temi. Vera ima svoje korenine v skrivnosti Boga in cveti v življenju, ker kot pravi Apostol: "Tako je tudi z vero, če nima del; sama zase je mrtva" (*Jak* 2,17). Če latinski *credere* vsebuje *cor-dare* (verovati – dati srce), potem vera pomeni dati srce, ga brezpogojno položiti v roke Drugega. Verovati pomeni v resnici živeti *sine proprio*, postaviti svoje življenje Vanj, tako da je On edini Gospod.

V tej perspektivi se moramo vprašati, kako je z našo vero. Ni samo po sebi umevno, da smo pravi verniki. Na to nas spominja Benedikt XVI. v motupropriju *Vrata vere*, s katerim razglša leto vere, ki bo potekalo od 11. oktobra 2012 do 24. novembra 2013. Ker smo poklicani, da stopimo skozi vrata vere (prim. *Heb* 14,27), moramo imeti pogum, da ponovno krenemo na pot, ki traja vse življenje, od krsta do obiska sestre telesne smrti. Ker smo poklicani, da bi hodili za Kristusom, moramo "ponovno odkriti pot vere, da bomo vedno bolj jasno osvetlili veselje in obnovljeno navdušenje nad srečanjem s Kristusom"; moramo se spomniti, "da vera raste in se krepi samo tako, da verujemo; ni druge možnosti, da bi bili gotovi o svojem življenju, kot da se z nenehnim *crescendom* izročamo v roke ljubezni, ki jo doživljamo kot vedno večjo, ker ima svoj začetek v Bogu (*VV* 1.2.7).

Dragi bratje, prosim vas, *poljubljaajoč vam noge, zaradi ljubezni, ki je Bog*, ne opuščajte molitve, tako osebne kot skupne. Kot frančiškani in redovniki

se moramo ponovno prebuditi (pogledati se) v Božjem obličju. Ne moliti je lahko skoraj nezaznavna tragedija. Ali se spomnite monologa duhovnika alkoholika, o katerem pripoveduje G. Bernanos v *Dnevniku vaškega župnika*? "Počasi sem se začel zavedati," pravi duhovnik, "da sem opustil molitev." Ali ni to drama tolikih izstopov? Priznam vam, da mi je več kot eden povedal isto kot Bernanosov duhovnik alkoholik.

Frančiškansko življenje se mora obnoviti, ali če vam je bolj všeč, oživeti. Resnična prenova in oživitev pa prihajata samo od Njega. V našem postmodernem času, v času razdrobljenosti, v času "uporabi in zavrzi", v času slabotne misli, v času gledanja, ne da bi videli, pogumni zatrjujejo: "Brez duha molitve ne bo prenove in ne spremembe posameznika; še toliko manj bo prišlo so prenove in spremembe enot reda." Še vedno je tehtno, zelo tehtno, kar je napisal Pavel VI.: "Zvestoba molitvi ali njena opustitev pokažeta na življenjsko moč ali na propad redovnega življenja" (*ET* 42). Če bi to verjeli, bi veliko prihranili: toliko papirja, toliko govorov, toliko kriz, toliko izstopov. Jezus sam nam pravi: "Molite, da ne pridete v skušnjava" (*Lk* 22,46). Moramo *vacare Deo*, v svojem življenju moramo dati čas Bogu. Samo tako bomo to, kar smo.

- ☞ Ali bi o tvoji duhovnosti lahko rekli, da je apostolska, poenotena, v dinamični napetosti in navzočnosti, ali pa je beg?
- ☞ Kakšno mesto zaseda Božja beseda v tvojem življenju? Koliko časa vsak dan posvetiš branju in meditaciji?
- ☞ Kako živiš vsakdanjo evharistijo? Kako obhajaš molitveno bogoslužje, mesečno duhovno obnovo in letne duhovne vaje?
- ☞ Koliko časa vsak dan posvetiš osebni molitvi?

Bratsko življenje kot manjši

27. Bratstvo je ena od značilnih in temeljnih potez našega načina življenja, pa naj gledamo na karizmo ali pa naj upoštevamo idejo, ki jo imajo ljudje o nas, od najbolj preprostega do najbolj učenega. Biti manjši brat pomeni čutiti se brat in se kot brat tudi pokazati. Zato ne moremo govoriti o svoji identiteti, ne da bi govorili o bratstvu.

Čeprav se je Frančišek v začetku hotel samo spreobrniti k evangeliju, pa je v meri, v kateri mu je Gospod dajal brate (prim. *FOP* 14), odkrival, da sam ne bi mogel ne živeti evangelija in ga ne oznanjati. Gospod mu je dal brate, da bi v bratstvu in kot bratstvo živeli in oznanjali evangelij, ki mu ga je Gospod razodel kot način življenja. Za *Ubožca* je bratstvo veliko več kot zgolj psihološko sociološki pojav. Za *Brata vsega bivajočega* je bratstvo, ki je privrelo iz Kristusovega Duha, Gospodov dar. Frančišek je hotel, da smo bratje, združeni v Kristusu, sinovi istega Očeta (prim. *LegM* 8,6). Od tedaj je bratstvo privilegirano mesto našega spreobrnjenja in našega srečanja z Bogom.

Poleg tega govoriti o bratstvu pomeni vstopiti v univerzalno gledanje Božjega srca, kakor upravičeno pravi M. Hubaut. Frančišek se ne zadovolji s tem, da bi bratstvo živel navznoter. Vera v Božje očetovstvo ga vodi, da preseže morebitne družbene ali verske ovire. Zanj so vsi bratje/sestre, celo same ustvarjenine (prim. *Fsp*). Od *hortus conclusus* preide k samostanu sveta.

Bratstvo za Frančiška pomeni prevzeti skrb za vse ljudi (prim. *1 FPKr* 1-3); toplo in preprosto sprejemanje vseh (prim. *FNPVod* 7,14-15); prostor, na katerem se doživlja odpuščanje (prim. *FPMi* 5-10), se živi zastojnost (prim. *FOPom* 24), se odpremo različnosti (prim. *NPer* 85), se Božja nežnost spreminja v konkretna dejanja (prim. *FNPVod* 11,5-6). Bratstvo je prva oblika evangelizacije (prim. *Jn* 13,35): je "čudež", za katerega nas prosi današnji svet, upa, da ga bo videl in čuti potrebo, da ga ugotovi v nas. Biti bratje končno pomeni biti strastni za mir in spravo (prim. *FOP* 23; *1 Čel* 29; *NPer* 38; *LegPer* 84).

Graditi bratsko življenje

28. Iz poudarka, ki ga je Frančišek dal bratskemu življenju, sklepamo na pomen, ki ga mora vsak manjši brat dajati bratskemu življenju v skupnosti. Iz te izbire, ki je značilna za Frančiškovo življenje in za življenje njegovih bratov, ni pretirano reči, da moramo vsi imeti takšno strast: ustvarjati bratska mesta, graditi bratstva. Tudi se mi ne zdi pretirano trditi, da je naše prvo spreobrnjenje vsak dan bolj biti brat vseh.

Kako je vse to mogoče? Bratsko življenje v skupnosti najprej prinaša s seboj pogled vere ali, kar je pravzaprav isto, sprejemanje "drugega" kot Gospodov dar ali darilo, ko presegamo zakone človeške družbe in njena strogo izborna-ločevalna merila. Samo dejanje vere nas lahko pripravi, da živimo s tistim, ki ga nismo mi izbrali in on ni izbral nas. Samo gotovost, da nas je združil Gospod, nas lahko vodi k temu, da živimo v bratstvu, ki je sposobno presegati kakršnekoli značajske, rasne, narodne ali kulturne razlike.

Bratsko življenje v skupnosti vključuje tudi preseganje vsake egocentričnosti. Če je človek po naravi odnos, je najmočnejša skušnjava prav zanikanje omenjenega odnosa, zapiranje v lastni jaz, v *drugem* videti *sovražnika*. V tem smislu je bratsko življenje v skupnosti resnična oblika razlastitve, življenja *sine proprio*.

Bratsko življenje je za nas neločljivo od tega, da smo manjši, in zato od odločne volje, da nočemo gospodovati ampak služiti. Služenje je ključ za razumevanje Frančiškove duhovnosti in za naše odpiranje bratstvu, kot je to živel on in kot predlaga nam (prim. *FNPVod* 6,3). Frančišek je iz služenja drug drugemu, živetega v preprostosti in ponižnosti, naredil enega od temeljev bratstva; iz službe umivanja nog je naredil službo, ki vse dela enake (prim. *FOPom* 4). V služenju Frančišek odkriva sok, ki hrani bratske odnose v skladu z evangelijem. Za *Ubožca* je služenje frančiškanski način izvrševanja avtoritete (prim. *FPVod* 10,5-6). V tem kontekstu spreobrniti se k bratstvu pomeni postopoma prenehati biti gospodar, da se postaviš v službo bratov.

Služenje, o katerem govorimo, vključuje poznavanje njegovih zahtev. Bratsko življenje kot manjši in v skupnosti je kraj, kjer lahko dajemo, prejemamo in prosimo s popolnim zaupanjem (prim. *FNPVod* 6,7-9). Tako bratstvo potrebuje brate, ki znajo dajati in prejemati istočasno. Za Frančiška so človeški odnosi ustvarjalni le, če temeljijo na vzajemnosti in zaupanju.

Bratsko življenje s temi značilnostmi je v resnici preroško. Preroško najprej za nas same, ker mi bratski odnosi odkrivajo, kdo sem in me postavljajo pred mojo resničnost. Bratstvo mi pokaže moj greh: mojo zavist, mojo revščino, moje strahove, da bi ljubil, ne da bi se zapiral vase. Preroško tudi v našem razdrobljenem in razdeljenem svetu, ki mu gosposduje boj za oblast.

Nekaj sredstev za graditev bratstva

29. Prvo sredstvo, ki ga vidim za graditev bratstva, je trajna formacija. V tem smislu smo poklicani, da sprejememo redno življenje kot šolo trajne formacije. Vsakdanjost, življenje v delovnih dneh in običajnost so resnična skrivnost formacije in obenem tisto, kar stori, da postane trajna. Bežati pred tem bi bilo otročje in bi nam povzročilo zgolj trajno frustracijo.

Drugo pomembno sredstvo, čeprav se na videz lahko zdi neprimerno, so konflikti. Konflikt, s katerim se zrelo soočimo, je lahko resnično konstruktivna prvina bratstva. Zrellost v odnosu do konfliktov gre preko dialoga. Da pa bi to bilo mogoče, se zahteva *notranja inteligenca*, da se zavemo, da je vsak odnos preizkus tako moje zrelosti kot tudi moje nezrelosti; je preizkus *splosobnosti za odnos*, pripravljenosti poslušati v ponižnosti, da bi se uglasili na to, kar živi drugi.

Za graditev bratstva je zelo pomembna medosebna komunikacija. Ta se mora dogajati na treh ravneh: kaj delamo, kaj mislimo in kaj čutimo. Komunikacija, o kateri govorimo, je veliko več kot preprosta izmenjava idej ali vesti. Komunicirati pomeni stopiti v neposreden odnos z "drugim", ki mu lahko rečem "ti". Komunicirati pomeni srečati se z nekim "ti", ki me naredi bolj "jaz".⁷ Globoka komunikacija predstavlja trenutek srečanja med osebami. Pozor: nikakor ni absolutno zagotovljeno, da je komunikacija lažja v homogenih skupnostih. Lahko bi bila past, da bi bratstva sestavili iz podobnih bratov ali članov, ki izberejo sami sebe, da bi živeli "bratstvo na papirju". Kot frančiškansko bratstvo moramo znati rasti z "drugim", z "drugačnim". Spomnimo se, da "samo vsi darovi skupaj razodevajo celotno Gospodovo telo."⁸

Naslednje pomembno sredstvo je ustvarjanje medsebojne odvisnosti: sposobnost sodelovati na skupnem projektu, da bi skupaj hodili k enemu cilju. Samo tako bodo izginile skupine in bo dan prostor izkustvu družine.

Zadnje sredstvo, na katero želim opozoriti, je načrt življenja in poslanstva. Ta ni namenjen operativni učinkovitosti, ampak odgovoru na potrebo po organski integraciji celote našega življenja in določitvi hierarhije vrednot, ki nas vodijo v vsakdanjem življenju in poslanstvu. Da bo načrt res sredstvo za graditev bratstva, mora zagotavljati krožno dinamiko osnove, na katero se vpisujejo osebni in skupnostni načrti.

Dragi bratje *OFM10*, neutrudno delajte na graditvi bratstva. Ne bodite navadni potrošniki. Z zaobljubami ste se z vsem srcem izročili bratstvu. To se mora med nami zelo izboljšati, in zato vas potrebujemo. Potrebujemo vas, da boste gradili bratstva, ki bodo oaze in nosilci človečnosti; bratstva, ki jih bodo oblikovali možje vere, ki z veseljem sprejemajo dar bratov v svojo resničnost; bratstva, kjer se obhaja in kaže veselje, da smo zastonjsko skupaj; bratstva, ki jih sestavljajo možje, ki so pripravljeni živeti po logiki daru; bratstva s takšno ravnjo komunikacije, ki vsakemu omogoči, da z zaupanjem

drugemu razodene svoje potrebe; bratstva, v katerih bodo medosebni odnosi topli in pristni, zgrajeni na odpuščanju in usmiljenju; bratstva v nenehnem razločevanju; bratstva, v katerih si med seboj podelijo vero in zgodovino poklicanosti; bratstva, v katerih se poslanstvo odvija na osnovi načrta življenja in poslanstva, ki so ga izdelali bratje ...

Bratsko življenje je *zaklad v prsteni posodi* (prim. 2 Kor 4,7). Zato ga moramo spremljati s tenkočutno pozornostjo, z zares materinsko skrbjo (prim. GgP 3.32). Bratstvo ni samo dar, ki ga je treba sprejeti, ampak je tudi program. Evangeljskega bratstva dejansko še ni. To je nekaj, kar je treba stalno ustvarjati, je zgodovina, je ustvarjalna utopija, rodovitna napetost. Dragi mladi bratje, pri tej nalogi, ki je lepa in težka obenem, red potrebuje graditelje takšnih bratstev. Se javite? Red računa na vas. Dragi bratje, bodite preroki občestvenosti in vaša bratstva bodo prerošva občestvenosti. To je pričevanje, ki ga svet danes potrebuje, in frančiškani smo poklicani, da to ponudimo ljudem našega časa.

- Kakšno oceno bi dal svojemu bratstvu, provinci/kustodiji in redu v smislu pripadnosti?
- V katerih posebnih vidikih bi se lahko imel za graditelja bratstva in v katerih bi se mogel imeti samo za potrošnika? Kako te obravnavajo bratje v tvojem bratstvu?
- Kako sprejemaš konflikte?
- Kaj delaš, da bi izboljšal komunikacijo v svojem bratstvu?

⁷ Prim. M. BUBER, *Yo y Tú*, Buenos Aires, 1974.

⁸ PAPEŠKO DELO ZA DUHOVNE POKLICE, *Novi poklici za novo Evropo*, Ljubljana 1998, 19.

Nosilci daru evangelija

30. Poklicani smo, da bi bili z Jezusom, prav tako pa smo tudi poklicani, da bi šli oznanjat (prim. *Mr* 3,14-15). Jakob Vitryjski pravi, da so Frančišek in njegovi prvi tovariši “podnevi prihajali v mesta in vasi in se posvečali delu, da bi druge pridobili za Gospoda; ponoči so se potem vračali v samotišče ali na samotne kraje, da so se posvetili kontemplaciji” (*1 Vitry* 9; prim. *NPer* 19-20). Tako se bratstvo od prvih dni odkriva kot poklicano, da oznanja to, kar živi” (*NdE* 7), in v življenju razodeva to, kar je sv. Janez zapisal glede oznanjevanja evangelija: kar smo videli, kar smo slišali, kar so naše roke otipale, to vam oznanjamo (prim. *1 Jn* 1,1-3).

Poslanstvo je v samem srcu redovnega življenja. Na to je spomnil papež na avdienci generalnim predstojnikom. Benedikt XVI. je dejal: “Poslanstvo je način obstoja Cerkve in posvečenega življenja v njej; je del vaše identitete.”⁹ Ni poklicanosti brez poslanstva. Vse posvečeno življenje sodeluje pri poslanstvu, ki ga je Jezus zaupal svoji Cerkvi (prim. *Mt* 28,18; *Mr* 16,13).

31. Kar zadeva nas, sta evangelizacija in poslanstvo razlog našega obstoja. Na to nas je spomnil Janez Pavel II. ob generalnem kapitlju 1991, ko nam je ob omembi prvega poslanstva Frančiška in njegovih prvih bratov s strani Inocenca III. (prim. *1 Čel* 33), dejal: “To povabilo k poslanstvu sprejemam za svoje in ga obračam na vas.”¹⁰ Na to nas je v zadnjih letih velikokrat in na različne načine spomnil red: *smo evangelizacijsko bratstvo, poslano v ves svet*, je izjavil generalni kapitelj 1991 (*REd* 2); *smo kontemplativno bratstvo v poslanstvu*, je potrdil Plenarni svet v Guadalajari (*CPO/01*); *smo bratstvo, ki je poklicano, da vrača dar evangelija*, je potrdil generalni kapitelj 2009 (prim. *NdE*); ali kakor nas je spomnil tedanji generalni minister br. Hermann Schalück, smo bratstvo, ki je poklicano, da *ponovno napolni svet s Kristusovim evangelijem* (prim. *NSKE*).

Da, red manjših bratov je po poklicu misijonsko in evangelizacijsko bratstvo (prim. *FPVod* 9.12; *GK* 1,1). Ker smo poklicani živeti evangelij, smo tudi poklicani, da ga “ustvarjalno vračamo [...], ko hodimo po cestah sveta kot manjši bratje evangelizatorji, s srcem, obrnjenim h Gospodu” (*NdE* 10). Poklicanosti in poslanstva ne moremo ločiti. “Kdor je v resnici srečal Kristusa, ga ne more zadržati zase, mora ga oznanjati” (*ZNT* 40). Če se ne čutimo v resnici pozvani, naj gremo k drugim *zaradi Kristusa*, pomeni, da nismo zares vstopili v *Kristusa*. Če sta misijonska evangelizacija *inter gentes* in *ad gentes* “točen pokazatelj naše vere

v Kristusa in v njegovo ljubezen do nas” (*OP* 11), potem je samo evangelizacijsko poslanstvo nezmotljivi termometer stanja našega poklicnega zdravja. Če bo v nas zmanjkalo misijonske gorečnosti, bo naše življenje nehalo biti pomenljivo, ali povedano v evangeljski govorici: *popotništvo* se spremeni v *stabilitas*, brezpogojna predanost *vračanju* evangelija v samozadostnost, evangeljska korenitost v povprečnost in pomeščanjenje. Kot poklicani k temu, da sprejmemo evangelij v svoja srca in da smo zato sami evangelizirani (prim. *GK* 86), smo prav tako poklicani, da odpremo srce sočloveka Božjemu daru, Gospodovemu Duhu, evangeliju. Prav v tem je poslanstvo.

32. Ko smo sprejeli klic, naj “spolnujemo sveti evangelij” (prim. *FNPVod* 1,1), in v globokem občestvu s Cerkvijo in njenim poslanstvom, nestrpni, da poneseemo evangelij, ki je “duh in življenje” (prim. *Jn* 6,36), po vsej zemlji, se moramo zavedati, da se mora naše poslanstvo hraniti z močnim kontemplativnim izkustvom in da ga moramo živeti v bratstvu. Tukaj korenini jedro našega evangelizacijskega poslanstva; od tod lahko odgovorimo na to, kar od nas zahteva oče sv. Frančišek: da gremo po vsem svetu, “da bomo z besedo in dejanjem ... izpričevali njegove besede,” ter odkrivali vsem ljudem, da “ni nihče vsemogočen razen njega” (*FPre* 9); iz teh predpostavk lahko ponovno napolnimo svet s Kristusovim evangelijem.

V tem kontekstu se moramo vedno spominjati, da naše poslanstvo zahteva, da v središče postavimo Kristusovo osebo. On nam bo odprl oči za nove poglede in nove strukture v službi poslanstva in evangelizacije, on bo položil v naše srce ogenj evangelija in nas spodbudil, da bomo tekli, da bi ga oznanili drugim. Potrebni so naši programi in pastoralni načrti – prenehati je treba z improvizacijo –, vendar jih bo učinkovite naredila hoja za Kristusom, v bratstvu, v stalnem spreobračanju k evangeliju.

33. Ta poklicanost nas obvezuje, da gremo preko vseh antropoloških, kulturnih, verskih in zemljepisnih meja. Izhaja iz logike daru (prim. *NdE* 12) in od nas zahteva, da smo ustvarjalni (prim. *NdE* 9); da govorimo razumljiv jezik, ki upošteva komunikacijske kode našega sveta, da bi sporočilo, ki ga želimo prenesti, naredili razumljivo (prim. *NdE* 16); da imamo simpatijo za naš svet (prim. *NdE* 7) in da imamo pred očmi družbeno kulturno stvarnost naših ljudi (prim. *NdE* 14), da se bo moglo “evangeljsko sporočilo utelesiti v različnih kontekstih, v katerih živimo” (prim. *NdE* 16).

Dokument *Nosilci daru evangelija* nam kaže tudi okvir, v katerega mora biti uokvirjena naša evangelizacija (prim. *NdE*, *naročilo* 13). Podpirati jo mora močno izkustvo Boga, ki je središčna os našega načina življenja; vršiti jo je

9 BENEDIKT XVI., Govor na avdienci za generalne predstojnike, 26. novembra 2010.

10 JANEZ PAVEL II., Sporočilo generalnemu kapitlju 1991, št. 5.

treba iz bratstva in kot bratstvo, ki je prostor prerokbe in sprejemanja “besed našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je Očetova Beseda, in besed Svetega Duha, ki so duh in življenje” (2 FPKr 3; prim. *FOpom* 7,4). Naše misijonsko delovanje se mora uresničevati v sodelovanju s Frančiškovo družino in z laiki – samo tako bomo *signum fraternitatis* in bomo živeli občestveno duhovnost – prednost je treba dati nečloveškim samostanom, težkim in tveganim področjem, bližini z ubogimi, trpečimi in odrinjenimi, ki so privilegirani naslovljenci evangelija (prim. *Lk* 4,18-19).

Poleg tega poslanstvo, ki nam je bilo zaupano, izzivajo različni dejavniki: globalizacija, kulturni in verski pluralizem, izziv sekularizacije in razdrobljenosti. Spričo vsega tega nas ne sme biti strah “novih in gorečih spodbud” (*OP* 66), da se bomo z domišljijo in ustvarjalnostjo (prim. *NdE* 9-10) kot “preroški izumitelji znamenj” (*NdE* 25) lotili rodovitnih in primernih poti, da bomo dali frančiškanski, ustrezen in iskren odgovor na znamenja časov in krajev.

34. V vsakem primeru gre za to: danes govoriti o poslanstvu in evangelizaciji na frančiškanski način pomeni dati prednost kakovosti življenja. Poslanstvo/evangelizacija “v središče skrbi ne postavlja ne metod in institucij in ne pastoralnih struktur, ampak evangelijsko kakovost našega življenja” (*GenKap*/91, 6). Poleg povedanega to prepričanje vsebuje: poglobitev teološke razsežnosti našega življenja. To pomeni, sprejeti dialog kot “pot” poslanstva; odločiti se za uboge, za izključene in za pravičnost; premisliti položaj naših hiš; napredovati v sodelovanju med enotami reda in tudi z drugimi ustanovami, zlasti s Frančiškovo družino.

Gre za cel program in celotno metodologijo, dragi bratje. Vendar se še enkrat vprašajmo: Kaj vse to zahteva?

Zahteve poslanstva/evangelizacije

35. V povzetku bi rekel, da poslanstvo/evangelizacija, zlasti pa nova evangelizacija zahteva predvsem navdušenje za Besedo. “Gorje meni, če evangelija ne bi oznanjal,” pravi Pavel (*1 Kor* 9,16). Evangelizacija/poslanstvo ni nekaj poljubnega, ampak je nekaj, kar me osebno zadeva. Ne morem biti kristjan, ne morem biti manjši brat, ne da bi evangeliziral tako kot duhovnik kot tudi kot brat neduhovnik. Vsi se moramo čutiti poklicani k dejavnemu sodelovanju pri poslanstvu Cerkve (prim. *GK* 83.84). Kdor je srečal Kristusa in doživel Vstalega, tega ne more zadržati zase, ampak mora čutiti nujno, da to izkustvo sporoči in vrne drugim. Poslanstvo/evangelizacija se zato sklicuje na močno izkustvo, ki

kvalificira lastno identiteto, vplete osebo in vključuje dejstvo, da se lahko čutimo in razumemo samo iz tega služenja. To vodi k navdušenju, da odkrijemo, da se v tem služenju skriva resnični jaz, to, kar sem, in to, kar sem poklican biti. In če je navdušenje, potem bo poslanstvo/evangelizacija napredovalo z ustvarjalnostjo, domišljijo, s polno predanostjo in velikodušnostjo, v vsakem obdobju življenja, tudi v bolezni in telesni šibkosti, čeprav na različne načine, tako v apostolski dejavnosti kot v zaprtosti nekega samostana.

Nekaj potrebnih spreobrnjenj

36. Poslanstvo na frančiškanski način po mojem mnenju zahteva različna spreobrnjenja.

Prvo vodi k ponovnemu razmisleku o odnosu bratstvo – dejavnost. Priznati moramo: trenutno se poslanstvo zelo pogosto zamenjuje z dejavnostmi, ki jih opravljamo. Bratstvo si v najboljšem primeru zamišljamo kot motor, ki poganja dejavnosti, in veliko je bratov, ki se opravičujejo z dejavnostmi, ki jih vršijo, na žalost tudi med mlajšimi. Toda poglobitev naše karizme manjših bratov, *laicizacija* dejavnosti (mislimo na šole ali na kolegije) in pomanjkanje poklicev nas obvezujejo, da vse ponovno premislimo.

Ko govorimo o poslanstvu/evangelizaciji, se nanašamo na nekaj več, kot na nekatere apostolske dejavnosti. Poslanstvo/evangelizacija gre veliko dlje od omenjenih dejavnosti. Ker zadeva različne razsežnosti našega življenja, je poslanstvo/evangelizacija poklicano biti oznanilo novosti Božjega kraljestva. Od tod potreba, kot sem že omenil, po obnovljeni zavesti o pomembnosti našega življenja za poslanstvo. V tem kontekstu sem popolnoma prepričan, da moramo danes izhajati iz bratstva, da bi prišli k drugim, in ne obratno. Nismo *poceni* delovna sila, tudi za Cerkev ne. Priče smo in zato je naša prva oblika evangelizacije, še prej kot z dejavnostmi in z besedo samo, pričevanje našega življenja (prim. *GK* 86.89 §1), živetega v bratstvu in kot manjši (prim. *GK* 87 §§1-2.91.111). Nato šele pride beseda, ki jo mora vedno podpirati življenje (prim. *GK* 89 §2.100-110).

Če hočemo, da bo neko poslanstvo pomenljivo, potrebujemo pomenljiva bratstva, ki se predstavljajo svetu z vzajemno podeljenim programom in z načrtom življenja, ki v resnici ustreza načinu življenja, ki smo ga sprejeli. Če so to mednarodna bratstva, toliko bolje, ker bodo bolj pomenljiva. V tem kontekstu vas spominjam dragi bratje, da tukaj ne more biti prostora za individualizem. Kako upravičeno pravi generalni kapitelj 2009, da “noben evangelizacijski načrt ni nikogaršnja osebna pobuda ali lastnina; vedno evangelizira bratstvo” (*NdE* 27).

Drugo spreobrnjenje, ki je tesno povezano s tem, kar je bilo pravkar povedano, pomeni v dobri meri (spreobrniti se) sprejeti misijonsko rodovitnost uboštva, pokorščine in tega, da smo manjši. To je pot Sina človekovega, pot učlovečenja, sestopa Boga, ki je prišel, da bi dal življenje. To je pot evangelizacije, vsaj frančiškanske evangelizacije. Frančišek je zaslutil, da se človekovo srce ne odpre Božji zastojnosti, Božji nežnosti z ugledom, s silo ali z močjo človeških sredstev, ampak z močjo zastojnsko podarjene ljubezni. Zato je poslanstvo za Frančiška odklonitev vsake oblasti. Frančišek je človek golih rok: ne skuša se uveljaviti, ampak spodbujati in služiti. Takšen mora biti misijonar, frančiškanski evangelizator: preprosto služabnik evangelija v službi drugim.

Naslednje potrebno spreobrnjenje je odnos z laiki. Generalni kapitelj 2009 je to temo obravnaval v svojem dokumentu (prim. *NdE* 25-26). Na laike lahko gledamo samo kot na preproste sodelavce ali kot na tiste, ki se jim zaupajo naloge, ki jih ne moremo opravljati. Laike moramo imeti za resnične nosilce poslanstva/evangelizacije. To pravi kapitelj 2009, ko izjavlja: "Laik je evangelizator po svojem lastnem pravu, ne po milostnem dovoljenju in še manj pod naslovom nadomeščanja, da bi prišel na pomoč našemu pomanjkanju osebja" (*NdE* 25). Mislim, da moramo še vedno veliko narediti, da bomo vstopili v resnično "ekleziološko spreobrnjenje" in presegli klerikalno miselnost, ki še vedno prevladuje v mnogih primerih, tudi med najmlajšimi. Vstopiti moramo v idejo medsebojno podeljenega poslanstva, v kateri ne bo nič presenetljivega, če bodo bratje v službi laikov. Tudi če bo vodilo k temu, da bomo manj protagonisti, bo s tem pridobilo poslanstvo/evangelizacija, ker bomo med drugim odprti za nove jezike, ki bodo sporočilo, ki ga želimo posredovati, naredili bolj razumljivo.

Opozoriti želim še na zadnje spreobrnjenje: na potrebo, da naselimo meje. Mislim, da moramo narediti postanek na poti in definirati, kje biti, kako biti in kje moramo biti navzoči. V odgovarjanju na znamenja krajev ni zadostno merilo nadaljevanje neke dejavnosti, pa čeprav je pomembna. Potrebno je, da se ponovno zavemo svoje identitete manjših bratov v nekem konkretnem kontekstu in da imamo prodornost, smelost, svobodo in modrost, da svojo navzočnost prilagodimo danim kontekstom. Samo tako bomo lahko odgovorili na preroško razsežnost naše karizme (prim. *PŽ* 84). Kot frančiškani smo poklicani, da nadaljujemo svojo slavno misijonarsko zgodovino in se podamo v mejne kraje in na izpostavljena mesta, kot so delali naši veliki misijonarji v vseh časih.

Ob upoštevanju družbene stvarnosti, ki jo živijo mnogi naši sodobniki, se čutimo pozvani, da kot *manjši živimo med manjšimi* (prim. *GdM* 30), ne da bi pozabili, "da kolikor bolj živimo Kristusa, toliko bolj mu lahko služimo v drugih in se prebijamo v prve vrste poslanih, tako da nase prevzemamo tudi največja tveganja" (prim. *PŽ* 76).

Dragi bratje, na polju poslanstva moramo imeti pogum – in vi ste tu prvi –, da v ponižnosti in resnici ocenimo svoje življenje, svoje strukture in svoje evangelizacijske dejavnosti, ter tako preverimo, ali na pomenljiv način izpričujejo duha blagrov ali ne, in ali zares sodelujejo pri spreminjanju sveta skladno z Bogom. To nam bo omogočilo, da se odpremo novim evangelizacijskim navzočnostim (prim. *GK* 87 §3.115 §1) "s posebno pozornostjo na mejne kraje" (*NdE*, naročilo 20), ki so danes bolj kot kdajkoli potrebne, če hočemo odgovoriti na izzive, ki prihajajo k nam iz družbe in iz Cerkve.

Nove oblike evangelizacije in formacija v digitalni dobi

37. Misijonska razsežnost je močno povezana s formacijo, ta pa po drugi strani ne more uiti vprašanjem, zahtevam in izzivom digitalne dobe, v kateri se odvija. V tem kontekstu se ne moremo izogniti, da ne bi govorili o primerni formaciji za medijske stvarnosti in za našo navzočnost v svetu interneta, da bi svet *on line* postavili v službo evangelizacijskega poslanstva. Ta svet ima svojo količino dvoumnosti. Tehnologija komunikacije stalno dosega nove cilje z ogromnimi možnostmi tako za dobro kot za slabo. Na vsakem posamezniku je, da jo uporablja dobro in zato dosega pomembne rezultate v lastni formaciji in v formaciji drugih; ali pa jo uporablja slabo in pade v največji človeški in moralni propad, ki si ga lahko zamislimo. In vse to zaradi preprostega dejstva, da sedemo pred ekran in tipkovnico.

Red manjših bratov, ki mora dar evangelija nositi vsem in povsod, mora upoštevati nove areopage (prim. *OP* 37), da bomo navzoči med njimi in jih znali evangelizirati. Da to naredimo, ne smemo podcenjevati novih sredstev, ki jih imamo na voljo za oznanjevanje Božje besede. Eno od teh sredstev je medmrežje (internet). Ko vsakega od vas vabim, naj bo odgovoren pri uporabi sveta *on line*, vas vabim, da se spoprijateljite s tem svetom in ga postavite v službo evangelizacijskega poslanstva, ko misijonarite v kibernetičnem prostoru. To poslanstvo bi lahko, ob upoštevanju tega znamenja časov, z novimi oblikami odgovorilo na zahtevo, da našo kulturo evangeliziramo v bratstvu (prim. *GK* 87 §1).

Poslanstvo inter gentes in poslanstvo ad gentes

38. Generalni kapitelj 2009 je obravnaval dva vidika poslanstva, ki ju ne moremo ločiti: poslanstvo *inter gentes* in poslanstvo *ad gentes*.

Na tem svetu smo *popotniki in tujci* (prim. *FPVod* 6,2) in nimamo stalnega bivališča. Frančišek je želel imeti "dobre in duhovne brate, ki bi šli po svetu in slavili Boga" (*LegPer* 83). Zlasti vi, mlajši bratje, si morate prizadevati, da

boste pripadali tej skupini bratov, ki jih je želel Frančišek. Zato bodite tako kot *Ubožec* vedno sledniki Jezusa Kristusa, “poti, resnice in življenja” (prim. *FOpom* 1,1). Svet naj bo vaš “prostoren samostan” (*VitryHoc* 32,17): v svojih različnih in včasih protislovnih stvarnostih in razmerah, vključenih v določene prostore in čase, naj bo vaš privilegiran prostor poslanstva/evangelizacije. Čutite se popotnike v srcu sveta. To vam bo pomagalo odgovoriti na vašo poklicanost misijonarjev/evangelizatorjev *inter gentes* in *ad gentes*.

39. *Inter gentes*, sredi ljudi, ker ste del bratstva, ki ga sestavljajo “ljudski bratje”. Vam, zlasti vam, dragi bratje *OFM10*, ponavljam, kar nam je dejal Janez Pavel II.: “Vi, ki ste ‘ljudski bratje’, pojdite v srce množic, k množicam, ki so razkropljene in izčrpane kakor ‘ovce brez pastirja’, ki so se Jezusu zasmilile ... Pojdite torej naproti ljudem našega časa! Ne čakajte, da bodo oni prišli k vam! Sami skušajte priti do njih! K temu nas priganja ljubezen ... Vsa Cerkev vam bo hvaležna.”¹¹

Ker smo manjši bratje, je naša evangelizacija/poslanstvo poklicano, da se uresničuje na poteh zgodovine, v stalnem naporu spoštljivega poslušanja drugih “z iskreno ljubeznijo” (prim. *GK* 93 §1); v simpatiji do sveta, ko nanj gledamo pozitivno kot na “pogoj, da stopimo v dialog z današnjimi ljudmi in da evangeliziramo”, ne da bi to pomenilo “prilagoditi se svetu” in “prenehati z vsako kritično sodbo v odnosu do njega” (*NdE* 15); v kontemplativni drži, da bi zaznali “semena Besede” in nedoumljivo Božjo navzočnost v različnih kulturah ali verstvih (prim. *GK* 93 §2), ko “radi” sodelujemo v procesu inkulturacije evangelija (prim. *GK* 92 §2) kot izraza skrivnosti učlovečenja (Janez Pavel II.) in v odločenosti, da hočemo utelesiti evangelijsko sporočilo v različnih kontekstih, v katerih živimo. Da bomo to dosegli, moramo imeti v sodelovanju z drugimi odprtega duha, srce in roke, veliko tenkočutnost in občutljivost, da bomo s hvaležnostjo sprejemali dobrine, ki izvirajo iz takega utelešenja (prim. *PŽ* 80). Potrebno se je po zgledu Jezusa Kristusa ponovno raz-središčiti (prim. *Flp* 2,6-7), biti manj samozadostni, biti manj v skrbeh za svojo prihodnost in za prihodnost človeštva. Poslanstvo/evangelizacija tako postane “gibanje odhajanja in prihajanja, ki vsebuje dajanje, pa tudi sprejemanje v dialogu” (*NdE* 15). Geslo frančiškanskega misijonarja in evangelizatorja mora tista Pavlova misel: vsem postati vse, “da bi jih nekaj zagotovo rešil” (*1 Kor* 9,22 sl.). To je oblika življenja *sine proprio*.

40. Poslanstvo *ad gentes* je poln izraz in v določenem smislu izpolnitev poslanstva *inter gentes*. Poslanstvo *ad gentes* je tipična značilnost našega izročila. Prekoračiti meje in iti po vsem svetu, da bi oznanjali evangelij vsaki

ustvarjenini (prim. *Mr* 15; *Lk* 9,3), je del naše DNK, vedno in kadar se naša pot ne rodi iz preproste osebne pobude, ampak po *Božjem navdihu*. Gre za pravo poklicanost v frančiškanski poklicanosti. Ne gre za nekaj poljubnega ne za tistega, ki jo prejme, in ne za ministre. Kdor je dobil ta navdih, ne more reči ne; pustiti se mora voditi Duhu, ki veje, kjer hoče, komur hoče in kakor hoče. Prav poslušnost Duhu bo storila, da bo v srcu rasla tako imenovana strastnost za evangelij in gibala noge tistega, ki nosi veselo oznanilo (prim. *Mt* 28,16-20), da bo evangeliziral onkraj lastnih meja. Ministri pa so obvezani, da razložijo primernost bratov, ki prosijo za dovoljenje, da gredo v misijone *ad gentes*, da ga ne odrečejo tistim, ki jih imajo za primerne, in da ne pošljejo tistega, ki to ni, ker bo moral odgovarjati Gospodu, če je v tej ali v drugih stvareh postopal brez razsodnosti (prim. *FNPVod* 16,3-4; *FPVod* 12,1-2).

Dragi bratje *OFM10*, spodbujen po Frančiškovih besedah (prim. *FPre* 9), vas rotim pri Gospodu, našemu Bogu, kolikor sploh morem, (2 *FPKu* 4), da velikodušno negujete misijonarsko zavest kot sestavni del naše frančiškanske poklicanosti. Vaše evangelijsko popotništvo, ki je ena značilnih oznak našega načina življenja, mora vaši evangelizaciji podeliti brezmejno veselje (Hermann Schalück). Kot manjši bratje se ne morete zapreti pred tem možnim klicem.

Zadnji generalni kapitelj je potrdil različne misijonske projekte: Sveta dežela, Maroko, Afrika, Amazonija, Azija in Evropa (prim. *NdE*, *naročila* 21-27). V zadnjih mesecih sem imel, hvala Bogu, možnost, da sem poslal nekaj mladih bratov v misijonske projekte reda, tudi na Daljni Vzhod. Ko se zahvaljujem za velikodušnost tistih, ki so pogumno odgovorili na misijonski klic reda, se obračam na vas, da ne boste, če bo Gospod to od vas zahteval, rekli ne iz strahu, zaradi ugodnosti ali preprosto z izgovorom, da je vsaka država misijonska dežela in da vse enote reda potrebujejo osebe, zlasti mlade. Tudi v tem primeru velja, kar pravi Sveto pismo, “da je večja sreča dajati kakor prejemati” (*Apd* 20,35). Ne bojte se, bodite velikodušni pri vračanju evangelija. Pustite, naj vas Duh spodbudi, saj je on tisti, ki “žene vedno dalje [...] v resnično vesoljno poslanstvo” (*OP* 25).

Dragi bratje *OFM10*, za trenutek se vrnimo k podobi DNK. Ko nadaljujemo s tem primerom, vemo, da kadar se spremeni zaporedje DNK, tvegamo bolezen in moteno delovanje. Ali se nekaj podobnega ne dogaja v našem življenju manjših bratov? Kadar se odpovemo življenju združenosti z Bogom, se odpovemo polnemu smislu svojega življenja in tedaj zlahka postanemo žrtve kake krize poklicanosti. Kjer se z lagodnim življenjem odpovedujejo evangelijski korenitosti, individualizem premaga duha bratstva; iti *inter gentes* in *ad gentes* zamenjajo misijonski poskusi ali virtualne odprave pred ekranom lastnega računalnika, namesto da bi uresničili resnična izkustva

¹¹ JANEZ PAVEL II., *Govor frančiškanom, ki so sodelovali na ljudskem misijonu v rimski škofiji*, 6-7, 15. novembra 1982.

v odhajanju na srečanje z drugimi, *bližnjimi in oddaljenimi*. Na ta način izgubimo lastno identiteto in ni težko srečati bolne in nefunkcionalne brate, bratstva in enote reda. Pred vami, dragi bratje *OFM10*, je velika odgovornost: biti zvesti sestavnim prvinam naše frančiškanske DNK in ne dovoliti, da se ta DNK spremeni. To je zvestoba poklicanosti/poslanstvu, ki ste ga prejeli: samo tako je zagotovljena zdrava in pristna frančiškanska prihodnost.

-
- ✚ Kako živiš enotnost poklicanosti in poslanstva?
 - ✚ Kako odgovarjaš na zahtevo poslanstva *inter gentes*? Si kdaj pomislil, da bi posvetil nekaj let svojega življenja poslanstvu *ad gentes*?
 - ✚ Ponovno preberi naročilo št. 13 zadnjega generalnega kapitlja in v luči načel, ki so tukaj predstavljena, oceni svoje evangelizacijsko poslanstvo. Do katerih sprememb, misliš, da bi moralo priti v tvojem misijonarskem in evangelizacijskem delu?

IV. PREISKOVATI OBZORJE:

Z OČMI, UPRTIMI V PRIHODNOST

*Strastno živeti sedanjost,
da se bomo z zaupanjem
obračali v prihodnost
(ZNT 1)*

Bodite jutranje straže

41. Bodite "jutranje straže" in cenite vsak dan, ki se začne. Obstaja namreč nevarnost, iz katere niste izvzeti niti vi, dragi bratje *OFM10*: namreč počutiti se, kot da smo prišli na cilj, s čimer se odpovemo vsaki dinamiki za konstruktivno in formativno pot; nevarnost, da bi živeli privlačno navajenost, lagodno negibnost; da bi se predajali utrujenosti in vdanemu dolgčasu. Ne gre samo za veliko nevarnost, ampak je tudi huda, ker vodi v notranjo praznino in k izgubi navdušenja in strastnosti za redovno in frančiškansko življenje.

Moj namen ni, da bi vas vabil k nenasitnemu iskanju tega, kar je *trendy*, da bi iskali in odgovarjali na to, kar je v modi. Oženiti se z *modo pomeni kmalu ovdoveti*. V svojih srečanjih z vami sem velikokrat navajal ta vzhodni izrek, da bi vas posvaril pred usodnim *videzom*, pred modo, ki je brez vsake kritične presoje, pred pogledom, ki se zadovolji zgolj z zunanjim videnjem, nazadnje pa uniči vsako ustvarjalnost in domišljijo, in potemtakem mladost srca, ki pa je konec koncev tisto, ki v uri resnice dejansko šteje.

S povabilom, da bodite jutranje straže, vam *kot starejši brat* pravim in vas prosim, da živite svoje življenje, ne glede na starost, kot nov in nenehen začetek, kakor nas je vabil oče Frančišek, ko nas je malo pred smrtjo prosil: "Bratje, začnimo!" (1 Čel 103). Vsak dan se torej spomnite prve ljubezni (prim. Oz 2,9); dneva, ko ste "začutili", da se je Gospodov pogled ustavil na vas (prim. Lk 18,18 sl.), ko ste doživeli, da je nekaj zagorelo v vašem srcu (prim. Lk 24,32) in ste se dali zapeljati (prim. Jer 19,7), ker se niste mogli upreti Gospodovemu čaru.

42. Od vas zahtevam in upam, da ne boste izgubili volje in veselja, da boste svojim življenjskim odločitvam dajali vedno novo življenjsko moč, nove motivacije, novo navdušenje in novo strastnost. Motivacije tistega, ki vse proda, ker je našel skrit zaklad (prim. Mt 13,44); navdušenje tistega, ki je našel izgubljen novič (prim. Lk 15,8-10); strastnost zaljubljenega, ki lahko ponovno objame ljubezen svojega življenja, ko misli, da jo je izgubil (prim. Vp 3,4).

Od vas zahtevam, da ne popustite skušnjavi navajenosti in razočaranja, pa naj bo boj še tako težak. Bodite moške, ki *vsak dan* iščejo Gospoda (prim. Ps 62,2). Vsak dan ob zori z naglim hitenjem, lahnim korakom in neovirano hojo (prim. 2KlPNP 12-13) tecite iskat Ljubljenega in Ljubljeni se bo pustil objeti (prim. Vp 3,1-4). Ko se vas bosta lotila žalost in obup, pojdite ob zori kot Marija Magdalena iskat Gospoda. Tudi vi boste tedaj v globini svojega srca zaslišali: *Zakaj jokate? Koga iščete?* Sam Gospod vas bo ponovno poklical po imenu (prim. Jn 2,15-16). Vaše srce bo napolnjeno z mirom, ki vam ga nihče ne bo mogel vzeti in tudi vi boste tekli oznanit srečanje z *Rabunijem*,

z Učiteljem. Kot učenci boste tudi vi slišali: "Ne bojte se!" (Mr 16,6). Če vas bo za hip ovila tema, se bo vseeno zasvital dan in zvezda jutranjica bo vzšla v vaših srcih (prim. 2 Pt 1,19) in spet bo *luč v Gospodu* (Ef 5,8) in z zaupanjem boste gledali nov dan, ki se svita, tudi v konfliktih, ki nam jih prinaša življenje.

V vašem življenju se bo torej vse ponovno začelo, ker boste imeli potrebno moč, da boste na resničnost in na to, kar vas obdaja, gledali z novimi očmi, z Božjimi očmi. Iz slabosti boste našli moč, kisik, da bo dal novo življenje vašim možnostim, tudi tistim, ki so zaradi teže dneva in zaradi vročine potemnele; veselje v oživljanju ognja, ki še gori pod pepelom tolikih negativnih položajev.

Biti jutranje straže vključuje ponovno obnavljanje sposobnosti za čudenje in občudovanje tega, kar se dogaja vsak dan, pa naj se zdi še tako majhno, saj se v majhnem skriva nekaj resnično velikega in lepega (prim. Mt 13,1-32); vključuje odkritje lastne poklicanosti sejalec, ki so poklicani, da v brazdo sedanjosti sejejo seme večnosti, veselje žetve pa puščajo drugim (prim. 1 Kor 3,6).

Ko vam to predlagam, dragi bratje, dobro vem, da nasprotuje *logiki* "vse *takoj in brez žrtev*", da nasprotuje logiki samouresničenja in egocentričnosti, ki prevladuje v današnji kulturi. Vem, da je logika, ki vam jo predlagam, logika, ki gre proti toku, logika evangelija, logika *nekoristnih služabnikov* ali blagrov. Vem, da je to trda logika, je pa edina bistvena za *berače smisla in polnosti*. Današnji svet, imejmo to dobro v mislih, "mora v vas videti ljudi, ki so verovali Gospodovi besedi [...] do te mere, da so zastavili svoje zemeljsko življenje za pričevanje o resničnosti te ljubezni, ki se podarja vsem ljudem [...]. Bodite zares ubogi, krotki, lačni svetosti, usmiljeni, čisti v srcu, bodite tisti, po katerih bo svet spoznal Božji mir" (ET 53-54). Dragi bratje *OFM10*, bodite priče zore, jutranje straže, priče Vstalega: rešili boste svojo poklicanost in vaše življenje bo potekalo v veselju, ki prihaja iz spoznanja, da Bog ostaja zvest.

Bodite obdelovalci korenin in iskalci v noči

43. Veliko jih je, ki trdijo, da redovniško življenje, tudi frančiškansko življenje, preživlja zimsko obdobje. Zima je na prvi pogled čas smrti: izgine zelenje rastlinja, listje odpade, nobena stvar ne cveti in čas sadov je minil. Zima postavlja na preizkušnjo upanje, ki se hrani s potrpežljivim čakanjem do prihodnje pomladi, in polja se ponovno oblečejo v rože, ki potem prepustijo prostor sadovom. Tudi v redovnem in frančiškanskem življenju je za zimo med drugim značilno pomanjkanje poklicev z vsem, kar temu sledi: obrnjena starostna piramida z mnogo starimi in z malo mladimi, opuščanje dejavnosti, zmanjšanje družbene pomembnosti, ki je pogosto izhajala iz teh dejavnosti, naraščajoča pobitost ... Tem znamenjem zime, skozi katero gremo redovniki

in frančiškani, moramo dodati še druga, kot so izstopi, ki so krvavenje, ki nam jemlje moči, zaradi katerih nismo več zadostni, ali pa prikrita povprečnost življenja, v katero so se umestili nekateri bratje, za katere se zdi, da je zanje redovno in frančiškansko življenje izgubilo razlog obstoja.

Pozimi bi lahko prišli v skušnjava, da bi poruvali rastline in posekali drevesa in bi pustili samo deblo. Vendar smrt, za katero se zdi, da je značilna za zimo, ni takšna. Pod navidezno nerodovitnostjo se odvija proces ponovnega oživljenja. To je čas, v katerem marljivo delajo korenine, ko zbirajo sok, ki bo potreben, da bo prinesel novo življenje v pomladi, da bomo poleti lahko pobirali sadove. S svojim tihim in skritim delom korenine poskrbijo, da se življenje ponovno rodi, kajti "če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane samo; če pa umre, obrodi obilo sadu" (Jn 12,24). Zima je čas skrite korenitosti, rasti v globini, čeprav je pot novega življenja dolga in boleča.

Izkustvo zime me vodi k temu, da od vas, dragi bratje, zahtevam, da obdelujete korenine. Morda bi nam bilo všeč, če bi živeli v času cvetja in obilnih sadov. Vendar nas je doletelo, da živimo v zimskem času, ki je sicer rodovit, vendar v globini. Sprejmimo ga kot takega, z zdravim realizmom, a tudi z *zanesljivim upanjem*. Skušnjava, da bi *vrgli puško v koruzo*, da ne bi negovali življenja vere, da bi se zapirali brez upanja, da bi se odpovedali boju, da bi popustili povprečnosti ali celo da bi izstopili, morda ni tuja nikomur izmed vas. Toda popustiti temu bi preprosto pomenilo odpovedati se prenašanju življenja, sebično živeti sedanjost; to pa nima nič opraviti s tem, kar ste obljubili na dan svojih zaobljub: živeti brez lastnine.

Onstran videza je zima poklicana biti *kairós*, velika priložnost za rast v globini, da se tam očistimo in se vrnemo k bistvenemu. Prepričan sem, da nas po zimi, ki jo živimo, Gospod kliče, vas in mene, h korenitosti. H korenitosti, ki ni v spektakularnih dejanjih, ampak v potrpežljivi in skriti skrbi za korenine, ki se konec koncev skrči na radikalno vero v Kristusa in v njegov evangelij.

Ne gre torej za to, da bi se borili samo za obstoj ali preživetje, ampak da se vadimo v koreniti veri in v upanju proti vsakemu upanju. Najprej korenita vera: vodila nas bo k temu, da bomo živeli v Bogu in živeli iz Boga. To zahteva, da ponovno začnemo pri Kristusu in se vrnemo k evangeliju kot načinu življenja, in k vlogi, ki mu pripada kot "vodilu" in "življenju" bratov. Na drugem mestu je upanje tisto, ki življenju daje globok pomen. Danes smo v nevarnosti, da bi se razvodeneli v upravljanju preproste in v mnogih primerih mučne vsakdanjosti. Ne da bi zapadli v naiven optimizem, se ne moremo odpovedati upanju, ki izhaja in se vzdržuje iz obljube: "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta" (Mt 28,20). Korenita vera in upanje sta studenca, iz katerih zajemamo svežo in obilno vodo, da hranimo korenine in oživljamo svoje življenje, da bo zima rodovitna tako kot zrnje, ki je posejano v brazdo.

44. Podoba zime mi istočasno prinaša v misel neko drugo podobo, podobo iskanja v noči. Tukaj nas prime za roko lik Nikodema, prototipa pravega "iskalca v noči". Čas je, da se postavimo v držo iskanja pod vodstvom Svetega Duha, v zavesti, da mora takšno iskanje stopati v korak s soočenjem med našim življenjem in sedanjo kulturo. Brez tega soočenja tvegamo, da se bomo šli arheologijo ali da se bomo preprosto vnaprej izmaknili odgovornosti.

Mnogi posvečeni mislijo, da posvečeno življenje v tem postmodernem obdobju doživlja svojo zimo. Drugi uporabijo izraz, ki je pogost pri sv. Janezu od Križa ali pri sv. Tereziji Avilski in raje govorijo o "temni noči" posvečenega življenja. Končno ne manjka niti tistih, ki uporabijo svetopisemsko podobo *kaosa*, da opišejo sedanje obdobje posvečenega življenja. Čeprav vemo, da po zimi pride pomlad, da podoba temne noči govori o krizi rasti in da kaos s svetopisemskega vidika označuje priložnost za milost, za osvoboditev in za ponovno stvarjenje, se vseeno nahajamo v trenutku, v katerem je gotovosti malo in v katerem nikakor ni lahko v tej *temni noči* ali v teh zimskih ali *kaotičnih* dneh poskušati *videti*. Vendar pa sredi tolikih težav lahko okoli sebe zremo številna znamenja, ki dajejo razloge za upanje, ne da bi nam vse to prihranilo napor ob resnem ovrednotenju krize, in velike izzive, ki jih ta trenutek pošilja posvečenemu življenju.

Kar je bilo povedano o posvečenem življenju na splošno, se nanaša tudi na frančiškansko življenje. V njem so znaki zime, ki je prišla, temne noči, skozi katero gremo, kaosa, v katerem smo blokirani. Vendar pa obstajajo tudi znaki življenja, rasti in ponovnega ustvarjanja našega življenja. Na nekaterih področjih so močnejši prvi, na drugih drugi. V nobenem primeru pa ne moremo varčevati z naporom za kritično oceno odgovorov, ki jih dajemo v tem trenutku, ki ga živimo. Ne moremo se posvetiti samo dajanju apokaliptičnih napovedi glede naše prihodnosti in ne načrtovanju preprostih vaj za preživetje v težkih in neznosnih razmerah, kar bi lahko bilo preprosto prestrukturiranje. Nič od tega nas ne bo pripeljalo do tega, da bomo oživili svoje življenje in z upanjem gledali v prihodnost. V prvem primeru se odpovemo življenju in se ustavimo pri naraščajočem številu izstopov, v drugem pa gledamo z druge strani in zanikamo resnost trenutka.

45. Zdi se, da sta redovno in tudi frančiškansko življenje danes prikrajšana za mnoge utehe, kot so družbeno priznanje in ploskanje, visoko število poklicev, dejavnosti, ki so priznane znotraj in zunaj Cerkve ... Posledično nekateri začnajo dvomiti v smisel in vrednost našega načina življenja ter o njegovi prihodnosti in se odločijo za izstop. Tisti pa, ki verujejo in hočejo prihodnost za naše življenje,

so poklicani, da zimski čas, ki ga preživljamo, razbirajo kot obdobje skrite korenitosti, rasti v globini, prehoda, pa čeprav bolečega, k novemu življenju; kot izredno priložnost za rast in za očiščenje. Kot se dogaja pozimi, pa gre za rast v globini, za rast iz korenin. Zaradi tega "zima" potrebuje čisto posebno duhovnost: duhovnost krepke vere, dejavnega upanja, stanovitnosti in potrpežljivosti v vsaki preizkušnji, da se okrepijo naša srca (prim. *Jak* 5,8), spominjajoč se vedno evangelijske modrosti: "Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umre, ostane samo; če pa umre, obrodi obilo sadu" (*Jn* 12,24).

Ta zimski čas je Gospodovo povabilo h korenitosti. Zato v tem obdobju ne gre za to, da bi si zagotovili preživetje, ampak da pridobimo duhovnost vere, upanja ter strastne in brezmejne ljubezni. Za nas, manjše brate, je to ugoden čas, da *spet začnemo pri evangeliju*, da dovolimo, da se nas evangelij dotakne in nas spremeni, da svoje življenje in življenje naših bratstev utemeljimo na evangeliju. Tedaj bomo z ustvarjalno zvestobo ponovno proizvedli Frančiškovo iznajdljivost in ustvarjalnost kot odgovor na znamenja časov, ki se pojavljajo v sedanjem svetu (prim. *PŽ* 80).

Samo tako bomo lahko oživili karizmo in ji omogočili, da se bo ovekovečila v prihodnosti kot vedno obnovljena milost. Oživiti karizmo pomeni uporabiti duha sv. Frančiška v sedanjih razmerah. To zahteva dvojce: poznati in ljubiti frančiškansko karizmo; poznati in ljubiti sedanji trenutek, brez zaskrbljenosti za prihodnost in brez nostalgije po preteklosti.

Z močjo evangelija bo frančiškanska karizma ostala vedno mlada in mi bomo to, kar moramo biti: bratstvo, ki je utemeljeno na njej, kristjani, ki veselo oznanilo jemljejo zares. Iz teh predpostavk lahko ostajamo odprti za upanje.

Pustite, da vas poganja ljubezen

46. Dragi bratje *OFM10*, v vsakem trenutku in v vseh okoliščinah nas mora poganjati ljubezen do Boga in ljubezen do človeka, strastnost za Boga in strastnost za človeštvo. Ljubezen naj bo vzrok vaših dejanj in vaših življenjskih izbir; strastnost do Boga in do drugih naj v vse, kar delate, prinese svežino. V skladu z izrazom Johanna Baptista Metza mistično strastnost za Boga spremenite v *politično* strastnost za človeka. Vaše življenje bo na ta način zares pomenljivo in preroško, ker bo oznanjalo alternativni način življenja tistemu, ki ga ponuja naš svet.

Če življenje v pokorščini, *brez lastnine* in v čistosti, ki ste ga obljubili na dan svojih zaobljub, živijo ljudje, ki imajo uravnoteženo in uresničeno življenje in ne iščejo nikakršnih nadomestkov, potem tako življenje samo po sebi govori, da je treba na drugačen, na nov in preroški način živeti svoje

življenje. Ta način je drugačen, ker ni to, kar prevladuje v naši družbi. Je nov, ker vse poganja ljubezen in strastnost za Boga in za druge, zlasti za najbolj prikrajšane. To je preroški način, ker so tisti, ki ga živijo, izziv vrednot kraljestva, ki jih nobena človeška družba ne more zagotoviti.

Ko je bila upravičeno presežena zgolj asketska in legalistična vizija zaobljub, se sedaj poudarja njihova preroška razsežnost: to je prvina redovnega življenja, ki napoveduje in razkriva, ko predstavlja način življenja, ki je alternativa temu, ki ga ponuja svet, ker je tisti, ki jih izpoveduje "živi spomin Jezusovega načina življenja in delovanja" (*PŽ* 22). V družbi, kakršna je naša, kjer se odkrito častijo maliki oblasti, imetja in užitka, zaobljube razkrinkavajo svet in odnose, ki temeljijo na teh nepravih vrednotah; in ker so izraz brezmejne ljubezni do Boga, niso nikdar živete kot pregrade, ampak kot mostovi, ki posredujejo življenje in omogočajo pristne in globoke medosebne odnose, ki temeljijo na zastonjskosti.

Zaobljuba pokorščine, kakor nam je predstavljena v *Posvečenem življenju*, v tesnem odnosu s svobodo kot "potjo postopnega osvajanja resnične svobode" (*PŽ* 91), je povabilo vsem, najprej pa tistemu, ki izpoveduje zaobljubo, naj svobodo usmeri proti dobremu, lepemu in resničnemu. Zaobljuba pokorščine ima preroško dimenzijo, kolikor je urjenje svobode, ki ne odgovarja pojmovanju svobode sedanje družbe, kjer se v pojmi osamosvojitve in neodvisnosti razmišlja predvsem o absolutni svobodi v delovanju in mišljenju.

Živeti brez lastnine je najvišji izraz pristne svobode. To je svoboda ubogega, kakor je Frančišek, ki je tako ubog, da ima samo Boga, in mu to zadošča: Bog je namreč *bogastvo do zadostnosti* (*FhBn* 5). *Živeti brez lastnine* je evangelijska drža, ki odkrito oporeka diktaturi imeti, posedovati in preprosto upoštevati samo sebe, za katere se zdi, da danes gospodujejo. Po drugi stani nas evangelijsko uboštvo dela solidarne s tistimi, ki so ubogi zaradi življenjskih razmer in zaradi položaja, ki jim ga je vsilila družba, in nas vodi k temu, da čutimo, da so nam blizu. V *Posvečenem življenju* je odnos med zavzetostjo za Boga in zavzetostjo za ubogega zelo očiten (prim. *PŽ* 75). Kdor se odloči za evangelijsko uboštvo, vse zapusti zaradi Boga in je zato ves za druge. V svetu, kakršen je naš, kjer se živi v funkciji po posedovanju hlepečega materializma, ki ni pozoren na zahteve in trpljenje najšibkejših, je svobodno sprejeto in veselo živeto življenje *brez lastnine* resnično preroštvo.

Končno čistost namerava v naših srcih ustvariti prostor za Božjo zavzetost za nas in za našo zavzetost za Boga. Ko bo v naše srce prišel Bog, bo tja prišlo tudi vse človeštvo, zlasti tisti, ki živijo posledice celibata, čeprav ga niso svobodno sprejeli: gre za stanje globoke osamljenosti in bivanjske

praznine.¹² Poleg tega smo mi, ki smo naredili zaobljubo čistosti, poklicani, da pokažemo, da zdržno življenje ni frustrirajoče in da so medosebni odnosi lahko zelo intenzivni, ne da bi vključevali spolni odnos. To je v svetu, kakršen je naš, skrajno pomembno, ker je spolnost postala blago, ki se lahko kupuje ali prodaja v obliki pornografije ali zamaskirano z erotiko, odvzeto pa ji je vsako človeško dostojanstvo. Zaobljuba čistosti vsebuje tudi svobodo, ki osebi daje večjo samostojnost in razpoložljivost. Ta razpoložljivost časa in srca tistih, ki so naredili zaobljubo, da bodo živeli brez nekega ti, ki ni Božji Ti, omogoči solidarnostno zavzetost za tiste, ki trpijo, in s tistimi, ki so zatirani.

Naše življenje je moč razumeti samo iz ljubezni. Zaobljube so smiselne, samo kadar so znamenje popolnega zaupanja Gospodu. Bratsko življenje je mogoče samo, če v vsakem bratu odkrijemo Gospodov dar in darilo. Poslanstvo bomo pravilno razumeli samo, če nas vanj priganja ljubezen.

Dragi bratje *OFM10*, gnani od ljubezni naredite v svojih srcih prostor za Boga in živite zaobljube kot dejanje posvetitve Njemu in izročitve bratom. Svet, ki je ranjen in pogosto prepuščen samemu sebi, potrebuje moč, kakršni ste vi, da ga ljubijo, da vse ljudi ljubijo s srcem, polnim Božje norosti. Izključeni iz tega sveta potrebujejo moč, kakršni ste vi, ki živijo svojo človeškost, ki jih ljubijo takšne, kakršni so, ki si prizadevajo, da bi prinašali upanje in pomoč, da bi jutrišnji svet mogel biti boljši od današnjega, v imenu Njega, ki je prišel, da bi imeli življenje v izobilju. Današnji svet potrebuje preroke: poklicani ste, da ste preroki. Brezmejna ljubezen do Boga in do bližnjega bo odprla vaše življenje za novost in za preroštvo, ki ga svet potrebuje.

Bodite močni in pogumni: sprejmite svoje odgovornosti

47. Verjetno poznate *Petra Pana*, sad domišljije škotskega dramatika J. M. Barrieja. *Peter Pan* je osebnost, ki noče rasti in sprejemati odgovornosti v svojem življenju. Po raziskavi Dana Kileyja je izraz *sindrom Petra Pana* hotel spregovoriti o dejstvu, da se včasih prebudi otrok ali mladostnik, ki je v nas. V sedanjem trenutku je skušnjava, da bi zibali *Petra Pana*, ki se skriva v vsakem od nas, zelo velika, saj gre za stanje brez odgovornosti in obveznosti. Vendar je zelo nevarno popustiti tej skušnjavi, ker se postavimo v neko stanje mlačnosti in povprečnosti, ki nima nič opraviti z načinom življenja, ki smo ga sprejeli.

¹² Celibat zaradi Kraljestva vključuje samoto, praznino, vendar je življenje čiste in celibaterske osebe poklicano, da pokaže, da čistost in celibat ne vodita nujno v bivanjsko praznino in frustracijo, ampak da je takšna življenjska izbira, če je napolnjena z Bogom, neizčrpen vir veselja in zaupanja.

Vsekakor mislim, da lahko rečem, da zelo velik odstotek bratov teži za tem, da bi korenito živeli projekt, ki so ga sprejeli z zaobljubami. Da pa ne bi bili večni *Petri Pani* in da ne bi zapadli v nekakšno duhovno in redovniško mrtvilo, ki bi našemu življenju odvzelo vsako pomenljivost, se mi zdi pomembno upoštevati različne prvine.

Predvsem moramo ohranяти živo držo *beračev smisla*, ki smo jo že omenili. Potem moramo iskreno iskati zadnji razlog svojih vsakdanjih odločitev, jih očistiti in jih oblikovati po odločitvi, da bomo manjši bratje. Gre za raziskavo samega življenja, ki jo je treba voditi z veliko jasnostjo in konkretnostjo, da ne bi zapadli v igre besed in neutemeljenih opravičevanj samih sebe. Skratka, gre za to, da svojim poklicnim motivacijam damo trdne temelje in globoke korenine.

Poleg tega bomo morali imeti pogum tako za zahtevnejše stvari kakor tudi za manj zahtevne. V prvem primeru je nujno sprejeti odpoved in žrtev, čut zvestobe in *parresie*, o kateri govori sv. Pavel kot o izrazu tistega zaupanja, ki zna biti smelo. To je Petrova drža (prim. *Lk* 5,5). Drugi pa zadeva sposobnost, da spoznamo svoje slabosti in ugotovimo svoje ranljivosti. Gre za držo cestinarja (prim. *Lk* 18,3) ali Petra po zatajitvi (prim. *Mr* 14,72). V pozitivnem, drža, da dosežemo najbolj zahtevne stvari in stopimo skozi ozka vrata, o katerih govori Jezus (prim. *Mt* 7,13), medtem ko pogum za manj zahtevne stvari vključuje, da smo ubogi, *anawim*, da živimo dinamiko nekoristnih služabnikov (prim. *Lk* 17,10).

Naslednji pomemben vidik za korenito življenje evangelijskega projekta, ki je lasten našemu frančiškanskemu življenju, je v tem, da se osredotočimo na Enega in se odpremo drugim. To zahteva, da odkrijemo prostore notranjosti, tišine, da stopimo vase in sprejmemo Drugega in druge. Gre torej za to, da smo gostoljubni ter bratsko in družinsko sprejemajoči, tako da Drugi in drugi lahko ostanejo pri nas (prim. *Lk* 24,29).

Zelo pomembno je tudi spoštljivo in v celoti reči da svojemu telesu, sprejeti svojo telesnost in spolnost kot dobri in lepi resničnosti, ki ju je treba vzgajati in skrbeti zanju, ob upoštevanju našega položaja posvečenih, ki smo poklicani, da brez kompromisov živimo zaobljubo čistosti. Ne gre za kult telesa, ki smo ga omenili, ko smo govorili o narcisizmu, ampak za ljubezen do telesa, ki nam je bilo podarjeno.

Ob stalnem upoštevanju klika, naj korenito živimo evangelijski projekt, moramo poudariti nujnost, da stopimo v novo miselnost, ki ni nič drugega kot logika evangelija (prim. *Mt* 16,21-27). Ta zahteva: prehod od logike samouresničenja k logiki izgubljanja sebe zaradi evangelija; prehod od logike rezultatov k logiki zastonskega služenja; prehod od logike preračunljivosti k logiki popolnega darovanja brez zadržkov. Vse to govori o smrti samemu sebi, da bi obrodili sad (prim. *Jn* 15,1-8).

Potrebno je še nekaj drugega: pustiti se oblikovati, to se pravi, pustiti, da nas "dela" večni lončar (prim. Jer 18,1-6); pustiti se preoblikovati, kakor Jezus obljublja svojim učencem, ki so vse zapustili in v njem našli polnost življenja (prim. Mr 1,17-18).

Končno je potrebno pridobiti dobro sposobnost "ovrednotenja" dogodkov in ljudi v luči evangelija, namesto da sodimo druge in to skoraj vedno zato, da jih obsodimo. Modri skuša ločiti zrnje od plevla, dobro od slabega, ribo od kače, ne da bi se kdaj postavil nad druge.

Dragi bratje, to je itinerarij tistega, ki hoče korenito hoditi za Jezusom, kakor je delal sv. Frančišek. Gre za zahteven poklicni projekt, kakor je zahteven evangelij in načrt frančiškanskega življenja. Postopen in napredujoč itinerarij, ki ne dovoljuje bližnjic in zamud. Takšen projekt zahteva trojno spreobrnjenje: intelektualno, da bomo realisti o svojem položaju; moralno, da bomo imeli lestvico vrednot, po kateri bomo oblikovali svojo vsakdanjost; versko, da bomo živeli po logiki daru za Dugega in za druge.

Bodite možje poslušanja, da boste možje besede

48. Jasno je, živimo *full-immersion* v kulturo masovnega komuniciranja, ki informira, pomasovlja in uniformira, ki pa pogosto tudi manipulira. Naš svet je v resnici velika vas. Vas, v kateri "ni časa", da bi se ustavili, premislili, poslušali. Naša sposobnost komuniciranja in poslušanja najprej samih sebe, potem pa še drugih, je zelo skrčena. Naš čas, vi to dobro veste, dragi mlajši bratje, je čas SMS sporočil, ne pa čas dialoga in poslušanja, resnične osebne komunikacije.

Prav poslušanje pa potrebujemo in potrebujejo ga drugi, da ne bi podlegli teži osamljenosti, ki pritiska in preprečuje, da bi strastno živeli sedanjost in imeli oči uprte v prihodnost. Potrebujemo poslušanje, da se bomo znali gibati in se modro odločati. Potrebujemo novo, mirno, prijateljsko srce, srce za poslušanje (prim. Jer 31,31-34; Ezk 36,26-28), da bomo našli "pot k dobremu", kakor pravi Jeremija, da bomo našli "počitek svojim dušam" (Jer 6,16). Imeti srce, ki je sposobno poslušati, je namreč merilo, da rastemo kot osebe in kot manjši bratje in da nas ne premaga skušnjava samozadostnosti, ki se konča v frustraciji. Spričo velike odgovornosti, ki ga je doletela, Salomon prosi Gospoda: "Ne vem, kako naj ravnam ... Daj torej svojemu služabniku poslušno srce" (1 Kr 3,7.9) Grško besedilo LXX pravi, "daj svojemu služabniku srce za poslušanje." Salomonova pregovorna modrost je prav v njegovi sposobnosti poslušanja. Kot Salomon, "modri", kot Samuel,

ki ga Sveto pismo predstavlja kot človeka, ki posluša (1 Sam 3,1 sl.), tudi mi potrebujemo poslušno srce, srce, ki je izvedeno v spretnosti poslušanja, če se hočemo resnično pogovarjati.

Mislim, da je zmanjšana sposobnost poslušanja in dialoga med drugim posledica nesposobnosti, da bi ustvarili tišino. Za pogovor se je namreč najprej treba razsrediščiti, dati pomembnost Drugemu in drugim in temu, kar mi Drugi in drugi lahko povedo. Poleg tega tudi razločevanje zahteva, da okoli sebe ustvarimo tišino.

"Poslušal sem tišino" je naslov knjige psihologa in pisatelja duhovnih vsebin H. Nouwena, ki jo je napisal po sobotnem obdobju v trapistovskem samostanu. "Poslušal sem tišino" je nujno povabilo, ki mu mladi in manj mladi morajo prisluhniti, če nočejo biti žrtve "kenguruske pastorale", ki je značilna za tistega, ki nenehno skače od ene dejavnosti k drugi ali od enega poskusa k drugemu. Vidite, ne govori se o izkustvu, ampak o poskusu, kajti izkustvo zahteva čas, da ga pripravimo, ga živimo in ga na primeren način ovrednotimo.

Obdani smo od vrveža in potopljeni vanj. Vsakovrsten hrup je v tej družbi postal zvočna pregrada duha, ki nam preprečuje, da bi poslušali sami sebe, Boga in druge. Najslabše je, da se bojimo tišine, ker nas postavi pred same sebe, nam pokaže, kaj moramo biti in koliko nam manjka, da bi taki bili. V tem smislu je nevarna: spominja nas tega, česar sami v sebi nismo razrešili; kaže nam drugo plat nas samih, pred katero ne moremo pobegniti ali je zakriti z "lepotili". Tišina nas pušča same s seboj: to nas straši, zato bežimo pred njo.

Zaradi tega, kar sem povedal, in ker verjamem, da je tišina najboljša učiteljica življenja, sem prepričan, da je za vse nas nujno najti prostore kakovostne tišine, če hočemo biti duhovno spremljani in če hočemo istočasno napredovati v "holistični" rasti, to se pravi v rasti celotne osebnosti (prim. GB 66).

Gre seveda za naseljeno tišino, za tišino, ki govori. Samo takšna tišina nam bo lahko pomagala razbirati občutke in čustva, to, kar je v nas pozitivnega, in to, kar je negativnega. Mislim, da je v tem trenutku, ki je poln hrupa zunaj in znotraj nas, potrebno, "kot dež v puščavi", priti do uživanja, do "poslušanja tišine", da ne bomo tujci sami sebi in da ne bomo tujci temu, kar nas obdaja. Dejansko nam samo tišina omogoči, da spoznamo sami sebe v globini in da stvarnost spoznamo onkraj tistega, kar se vidi na površini.

Poslušati, gledati tišino in potem govoriti. Tišina je prag, na katerem najdemo Boga, ki postane Beseda. "Potrebna je notranja in zunanja tišina, da bi bila taka besede [Božja beseda] lahko slišana."¹³ Končati dan brez trenutkov poseljene tišine pomeni končati ga brez tolažbe Boga, ki je, glede na to, da

je beseda, postal Beseda. Dan brez tišine je dan brez navzočnosti pristnega jaza. Tišina je praznina, v kateri se Bog in jaz srečata v samem središču duše. Tišina ne le, da nam da Boga, ki je mirnost, ampak nas tudi uči, kaj moramo reči; in to v tem svetu, ki je poln praznih besed, ni nič manj pomembno.

Ker hočemo biti romarji v neutrudnem iskanju Božje volje za svoje življenje, moramo biti *vir obaudiens*, moške z roko na ušesu, da se bomo upirali zvočnim valovom, (to je etimološki pomen *ob-audiens*), da nas ti ne bodo raztresali ali da nam ne bodo iztrgali tistih znamenj ali tistih besed, da nam ne bodo izbrisali tistih, skoraj nezaznavnih sledov, po katerih lahko zaslutimo navzočnost Boga, ki si je izbral tišino noči, da nam je razodel svojo Besedo.

Potrebno je, bi dejal sv. Avguštin, da utišamo besede, da bomo lahko poslušali Besedo. Ali še bolje: *Verbo crescente, verba deficiunt*, "Ko Božja Beseda raste, se besede ljudi manjšajo."¹⁴ To velja tudi za našo molitev: včasih je tako polna besed, da nam prepreči, da bi srečali Boga, ki pogosto ostaja v tišini.

Istočasno pa, če bomo poslušali Besedo, se naše besede ne bodo vračale v nas jalove. Naše besede na morejo spremeniti src. Besede, ki se rodijo iz tišine in iz poslušanja Besede, bodo spodbudile tistega, ki jih posluša, da bo spremenil svoje kamnito srce v meseno srce (prim. *Ezk* 36,26) in bo sledil Njemu, ki je Beseda in ki se pogosto ovije v plašč tišine.

"Pazi nase in vztrajaj"

49. Dragi bratje, ker sem to velikokrat slišal ali ker je to neko čutenje, ki ga lahko na tak ali drugačen način čutimo, vem, da so v življenju trenutki, ko lahko nekdo – ko ugotovi, da se naša vsakdanost giblje daleč od oaz miru, vedrine in zrelosti, o katerih smo sanjali v redovnem in frančiškanskem življenju – čuti kot izgubljen in doživlja neki nejasen občutek frustracije in nezadovoljstva. Namesto da bi v takšnem stanju zadihaval kisik in imel pogum, da bi poletel v bolj odprtih prostorih, ki jih naše življenje zagotovo ponuja, izgubi voljo, da bi šel naprej, ker se mu cilj zdi nedosegljiv; pa tudi če bi bil dosegljiv, se mu zdi, da bi bil napor, da bi ga dosegel nesorazmeren za našo slabotno in krhko človeškost. Ker se tako odpove iskanju, dosežkom, boju, nazadnje odkrije, da je srce ostarelo, da je ritem naporen in nima volje ponovno začeti. Tedaj se pojavijo različna vprašanja: Ali je moje življenje v redu še smiselno? Se nisem zmotil, ko sem se odločil za ta način življenja? Zakaj bi se še naprej boril, če so rezultati na osebni in skupnostni ravni tako pičli? In tedaj se lahko pojavi skušnjava, da bi vse zapustil, da bi se oziral nazaj, da bi ubral bližnjico na svoji poti.

Če bi se to moralo zgoditi in če bi nekateri izmed vas morali iti skozi take trenutke, vas prosim, da se ne vdate. Takšno stanje izkoristite, da se boste spomnili poti, ki ste jo prehodili. Ko se namreč spomnimo prehojene poti, lahko z večjo jasnostjo vidimo smer, v katero naj se usmerimo, lahko ponovno odkrijemo usmeritev, ki je potrebna v trenutkih dvoma in na ta način ne pademo v tisto, kar je Gospod očital efeški Cerkvi: "Vendar imam zoper tebe to, da si opustil svojo prvotno ljubezen" (*Raz* 2,4). V takih trenutkih obupa in zmede naj v našem srcu ponovno zazvenijo močne besede, ki pa so istočasno polne nežnosti: "Pogum, vse ljudstvo v deželi! Delajte, kajti jaz sem z vami!" (*Ag* 2,4).

Prerok Izaija nas spominja, da Gospodova pota niso naša pota (prim. *Iz* 55,8). Ali niso vse te razmere, ki so gotovo neudobne ter jih ne iščemo in si jih ne želimo, poti, ki jih Gospod polaga pred nas, da bi "preizkusil" našo brezpogojno vero vanj? Po drugi strani pa, ali nam ni sam rekel: "Vstopite skozi ozka vrata" (*Mt* 7,13)? Pot, ki nam jo je pokazal Jezus, ni lahka; to smo videli, ko smo obravnavali blagre in obljube. Pogosto je to ozka in kamnita pot, na kateri se ranijo noge in je ritem upočasnen, kajti "kako ozka so vrata in kako tesna je pot, ki vodi v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo" (*Mt* 7,14). In vendar je imel prerok Ozej pogum, da je več kot sedem stoletij pred tem kričal: "Dolino Ahór naredim za vrata upanja" (*Oz* 2,17).

"Pazi nase in vztrajaj," je povabilo, ki ga najdemo v Pismu Timoteju (*1 Tim* 4,16). Vztrajnost, o kateri je govor, ni trma, ki je sad toge osebnosti, ki je zablokirana v lastnih shemah, ampak je zvestoba, ki zna dobro ovrednotiti življenjsko izbiro, *prvotno ljubezen*, ki ji je bilo zaupano življenje. To prvotno ljubezen se spleta iskati tisočkrat. Naj bo še tako težko, vedno obstaja možnost, da se pre-obrne tisto, kar je bilo morda manj pregledno in manj prepričljivo v motivacijah na začetku odločitve. Vedno obstaja priložnost, da ponovno odkrijemo prenovljene, bolj dosledne in jasne motivacije, ki so del zaklada našega srca. Nekdo nas čaka tudi v temnih nočeh, ko pot postane neprehodna in smo morda padli na rob poti. Pripravljen nas je prijeti za roko in nam pomagati da vstanemo in nadaljujemo pot. Je Nekdo, ki nam lahko ponovno da poljub življenja. To je Jezus iz Nazareta. Vstali. Samo On lahko stori, da žalostno in razočarano srce poskakuje od veselja, kakor se je zgodilo emavškima učencema (prim. *Lk* 24,13 sl.).

- Kako presojaš ta povabila: so zate utopija ali možne poti?
- Kaj doživljaš ob teh povabilih?
- Si jih pripravljen sprejeti kot projekt svojega življenja?

14 Sv. AVGUŠTIN, *Sermo* 288, 5, *PL* 38, 1307; *Sermo* 120, *PL* 38, 677.

Zaključek

50. Dragi bratje *OFM10*, ta pogovor z vami bi rad sklenil s povabilom, da bi nenehno hranili strastnost za Gospoda. Vanjo stavite vso svojo sedanjost in prihodnost, saj vas bo ta strastnost vodila, da boste vsak trenutek potrdili namen, da boste služili Gospodu in da boste vsemu, kar ste obljubili, ostajali zvesti do smrti (prim. *KlPEr* 10). Vem, da ljubite Jezusa. Tudi zaradi tega *se bom veselil v Gospodu, se radoval v Bogu moje rešitve* (prim. *Hab* 3,18). Ne dovolite, da bi karkoli ali kdorkoli ohladil to ljubezen.

Ponavljam vam torej, kar je sveti oče Benedikt XVI. dejal na zadnjem svetovnem dnevu mladih, ki smo ga obhajali v Madridu lansko leto: Jezusove besede “pa morajo priti do srca, se zakoreniniti v njem in oblikovati vse življenje [...] Zares poslušajte Gospodove besede, da bodo v vas ‘duh in življenje’ [...] To stanovitno delajte vsak dan, kakor delamo s pravim Prijateljem, ki nas ne prevara ...” Pokažite veljavno življenjsko alternativo. Zgradite svoje življenje na skali, ki je Kristus. Če bi jo gradili na svojem jazu, bi to pomenilo, da jo gradite na pesku: to vodi do “nečesa izginjajočega, kot bivanje brez obzorij, svoboda brez Boga.”¹⁵

Četrty rogozniški kapitelj se bo začel pod Marijinim materinskim pogledom, pod varstvom Naše Gospe Zapopanske, v mestu Guadalajara (Mehika), in se bo končal pod istim materinskim pogledom, pod varstvom Naše Gospe Guadalupske (Mehika). “Devica, ki je postala Cerkev” (*FPozM* 1), naj bo vaša vzornica, da boste brezpogojno sprejeli Besedo (prim. *Lk* 1,38), da ji boste vsak trenutek ostali zvesti (prim. *Jn* 2,1; 19,25; *Apd* 1,14). Kakor učenec, ki ga je Jezus ljubil, sprejmite Marijo v svoje življenje (prim. *Jn* 19,27) in z obnovljenim duhom pokorščine poslušajte njeno oporoko: “Karkoli vam reče, storite.” Tedaj se bo vaša voda spremenila v vino (prim. *Jn* 2,5.9-10), v vino brezpogojne ljubezni do Njega, ki danes berači za vaš “da” in vam z obnovljenim zaupanjem pravi: “Hodita za menoj in naredil vaju bom za ribiča ljudi” (*Mr* 1,17). Naj vam materinska priprošnja Marije, “v kateri je bila in je vsa polnost milosti in vse dobro” (*FPozM* 3), od Gospoda izprosi milost takojšnjega in velikodušnega odgovora, kakršen je bil odgovor prvih učencev (prim. *Mr* 1,18-20).

Dragi bratje *OFM10*, ko vas pozdravljam v Njem, ki nas je odkupil in nas opral s svojo predragoceno krvjo (prim. *Raz* 1,5; *FPre* 3), vas jaz, brat José, vaš ponižni služabnik, prosim, da se čutite obvezane, da sprejmete te in druge besede našega Gospoda Jezusa Kristusa s ponižnostjo in ljubeznijo ter jih dobrohotno spolnujete in se jih držite. Če boste v njih vztrajali do konca, naj vas blagoslovi Oče in Sin in Sveti Duh (prim. 2 *FPKr* 87-88).

Rim, 8. maja 2012,
na praznik svete Marije Magdalene.

br. José Rodríguez Carballo, ofm
generalni minister

¹⁵ Prim. BENEDIKT XVI., *Govor ob prazniku sprejema mladih*, Madrid, 18. avgusta 2011.

GOSOD JEZUS, OSTANI Z NAMI!

Gospod Jezus, bodi navzoč na naši poti!

Pozno postaja, noči se, teme nas obkrožajo,

čutimo breme samote, strah se nas polasča.

Potrebujemo Te: noč in pot sta dolgi.

Potrebujemo Te: ostani pri večerji, miza je pripravljena!

Gospod Jezus, razloži nam Pisma!

Potrebujemo Te, da ne bomo kar naprej govorili o preteklih stvareh.

Potrebujemo Te, da bomo upanje ohranili živo,

da se pot ne bi zaprla in ne bi prevladala noč.

Potrebujemo Te: brez tebe nam bo žalost preprečila, da bi videli prihodnost.

Gospod Jezus, hodi z nami!

Samo ti lahko ponovno prižgeš ogenj, za katerega se zdi, da je ugasnil v naših srcih.

Samo Tvoj glas nam dela družbo v nemirnih nočeh življenja.

Tvoja prijateljska roka nas ponovno dvigne, kadar pademo.

V vsakem trenutku oživljaj dar poklicanosti.

Gospod Jezus, bodi z nami pri naši mizi!

Da bo tvoja Beseda stalno žarela v naših srcih:

naj nas odpira za resnico v trenutkih dvoma,

naj nas razsvetljuje v trenutkih teme,

naj nas opogumi in podpre v trenutkih strahu in utrujenosti.

Gospod Jezus, odpri naše utrujene oči!

Da bodo naše oči uperjene vate,

da te bomo lahko prepoznali vstalega v lomljenju kruha,

brata in tovariša v bratih, ki si nam jih dal,

potrebne v tistih, ki trpijo in ležijo na robu poti.

Gospod Jezus, ostani z nami!

Le tako se bomo lahko vrnili v Jeruzalem, od koder smo odšli,

in tam, v občestvu z brati, bomo lahko oznanjali:

“Kristus je vstal. Da, resnično je vstal!”

Marija, Gospa Zapopanska, Gospa Gaudalupska!

Ko bo zmanjkalo vina ljubezni v našem življenju,

tako kot v Kani pokaži svojemu Sinu naše potrebe.

Tedaj se bo voda spremenila v vino

in spet bomo imeli vina v obilju: vina ljubezni, vina veselja.

Fiat, fiat. Amen, amen.

OKRAJŠAVE

Sveto pismo

<i>Hab</i>	Habakuk
<i>Ag</i>	Agej
<i>Raz</i>	Razodetje
<i>Apd</i>	Apostolska dela
<i>Kol</i>	Pismo Kološanom
<i>1Kor</i>	Prvo pismo Korinčanom
<i>5 Mz</i>	Peta Mojzesova knjiga
<i>Heb</i>	Pismo Hebrejcem
<i>Ef</i>	Pismo Efežanom
<i>Ezk</i>	Ezekiel
<i>Flp</i>	Pismo Filipljanom
<i>Gal</i>	Pismo Galačanom
<i>Job</i>	Job
<i>Jak</i>	Jakob
<i>Jer</i>	Jeremija
<i>1 Mz</i>	Prva Mojzesova knjiga
<i>Jn</i>	Janezov evangelij
<i>Iz</i>	Izaija
<i>Lk</i>	Lukov evangelij
<i>Mr</i>	Markov evangelij
<i>Mt</i>	Matejev evangelij
<i>Oz</i>	Ozej
<i>1 Pt</i>	Prvo Petrovo pismo
<i>2 Pt</i>	Drugo Petrovo pismo
<i>Rim</i>	Pismo Rimljanom
<i>Ps</i>	Psalmi
<i>1 Sam</i>	Prva Samuelova knjiga
<i>1 Tim</i>	Prvo pismo Timoteju
<i>2 Tim</i>	Drugo pismo Timoteju
<i>1 Tes</i>	Prvo pismo Tesaloničanom

Spisi sv. Frančiška Asiškega

<i>FOpom</i>	Opomini
<i>FSp</i>	Sončna pesem
<i>FPAAn</i>	Pismo bratu Antonu
<i>1 FPKr</i>	Pismo vsem kristjanom (prvotna redakcija)
<i>2 FPKr</i>	Pismo vsem kristjanom (kasnejša redakcija)
<i>FPLe</i>	Pismo bratu Leonu
<i>FPMi</i>	Pismo ministru
<i>FhBn</i>	Hvalnice Bogu najvišjemu
<i>FPre</i>	Pismo celotnemu redu
<i>FmK</i>	Molitev pred Križanim
<i>VPVod</i>	Potrjeno Vodilo
<i>FNVPod</i>	Nepotrjeno Vodilo
<i>FPozM</i>	Pozdrav blaženi Devici Mariji
<i>FOp</i>	Oporoka

Življenjepisi, kronike in druga pričevanja

<i>NePer</i>	Neznani Peružan
1 Čel	Tomaž Čelanski, Življenje sv. Frančiška
2 Čel	Tomaž Čelanski, Spominjanje
3 Tov	Legenda treh tovarišev
<i>LegM</i>	Sv. Bonaventura, Velika legenda
<i>LegPer</i>	Legenda iz Perugie
<i>OP</i>	Ogledalo popolnosti
1 Vitry	Jakob Vitryjski, Pismo, napisano iz Genove 1226.
<i>VitryHoc</i>	Jakob Vitryjski, Red in pridiganje manjših bratov (iz <i>Historia occidentalis</i>)

Spisi svete Klare

2 KIPNP	2. pismo Neži Praški
3 KIPNP	3. pismo Neži Praški
4 KIPNP	4. pismo Neži Praški
<i>KIPer</i>	Pismo Ermentrudi iz Bruges
<i>LegSc</i>	Legenda sv. Klare
<i>KIOp</i>	Oporoka sv. Klare

Dokumenti Cerkve

B	2. vatikanski koncil, Konstitucija o svetem bogoslužju, 4. decembra 1963.
BR	2. vatikanski koncil, Dogmatična konstitucija o božjem razodetju, 18. novembra 1965.
C	2. vatikanski koncil, Dogmatična konstitucija o Cerkvi, 21. novembra 1964.
CS	2. vatikanski koncil, Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu, 7. decembra 1965.
DvP	Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda <i>Dal vam bom pastirjev</i> , 25. marca 1992.
EN	Pavel VI., Apostolska spodbuda o evangelizaciji <i>Evangelii Nuntiandi</i> , 8. decembra 1975.
ET	Pavel VI., Apostolska spodbuda <i>Evangelica Testificatio</i> , 29. junija 1971.
GB	Benedikt XVI., Posinodalna apostolska spodbuda <i>Gospodova beseda</i> , 30. septembra 2010.
OP	Janez Pavel II., Okrožnica <i>Odrešenikovo poslanstvo</i> , 7. decembra 1990.
PŽ	Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda <i>Posvečeno življenje</i> , 25. marca 1996.
R	2. vatikanski koncil, Odlok o času primerni prenovi redovniškega življenja, 28. oktobra 1965.
SR	Janez Pavel II., Okrožnica <i>Sijaj resnice</i> , 6. avgusta 1993.
VV	Benedikt XVI., Motuproprij <i>Vrata vere</i> , 11. oktobra 2011.
ZNT	Janez Pavel II., Apostolsko pismo V začetku novega tisočletja, 6. januar 2001.

Dokumenti reda

GK	Generalne konstitucije reda manjših bratov, Rim 2010.
CPO/01	Bratstvo v poslanstvu v svetu, ki se spreminja, Dokument Plenarnega sveta v Guadalajari, 2001.
REd	Red in evangelizacija danes, Dokument generalnega kapitlja v San Diegu, 1995.
NdE	Nosilci daru evangelija, Dokument generalnega kapitlja, 2009.
GgP	Gospod nam govori po poti, Dokument izrednega generalnega kapitlja, 2006.
GdM	Gospod naj ti da mir, Dokument generalnega kapitlja, 2003.
NSKE	Napolniti svet s Kristusovim evangelijem, Pismo generalnega ministra OFM o evangelizaciji, Rim 1996.

KAZALO

I. IZHODIŠČE: NEKATERE POTEZE NAŠE DRUŽBE IN KULTURE, KI LAHKO POSTAVIJO POD VPRAŠAJ NAŠO IDENTITETO	5
Nestalna in spremenljiva družba	6
<i>Nestalnost v obveznostih in šibkost čuta pripadnosti</i>	7
<i>Kriza medosebnega odnosa</i>	8
<i>Kultura samosvojega</i>	9
<i>Vse in takoj</i>	10
<i>Brezbrižnost, razočaranje, upadanje etike zavzetosti</i>	10
Naša identiteta je v nevarnosti	11
<i>Odločitev za življenje</i>	11
<i>Odločitev za Nekoga, ki nas presega</i>	12
<i>Živeti v skladu z logiko daru</i>	12
Odločitev za proti-kulturno življenje	13
II. POMEMBEN IZZIV: POŽIVIMO SVOJE ŽIVLJENJE IN POSLANSTVO, DA BOMO EVANGELIZIRALI POSTMODERNO	15
Korenito evangeljsko življenje	16
Blagri in naše življenje manjših bratov	19
<i>„Blagor ...”</i>	21
Biti pomenljivi, sporočati smisel	24
<i>Živeti v pokorščini, brez lastnine in v čistosti</i>	24
<i>Strastnost za Kristusa, strastnost za človeštvo</i>	27
III. NUJNA NALOGA: VRNITI SE MORAMO K NAŠI IDENTITETI MANŠJIH BRATOV	29
S srcem, obrnjenim h Gospodu	31
<i>Živeti zdravo duhovnost</i>	33
<i>Živeti življenje v ritmu Božje besede</i>	35
<i>Duh molitve</i>	36
Bratsko življenje kot manjši	40
<i>Graditi bratsko življenje</i>	40
<i>Nekaj sredstev za graditev bratstva</i>	41
Nosilci daru evangelija	44
<i>Zahteve poslanstva/evangelizacije</i>	46
<i>Nekaj potrebnih spreobrnjenj</i>	47
<i>Nove oblike evangelizacije in formacija v digitalni dobi</i>	49
<i>Poslanstvo inter gentes in poslanstvo ad gentes</i>	49
IV. PREISKOVATI OBZORJE: Z OČMI, UPRTIMI V PRIHODNOST	53
Bodite jutranje straže	54
Bodite obdelovalci korenin in iskalci v noči	55
Pustite, da vas poganja ljubezen	58
Bodite močni in pogumni: sprejmite svoje odgovornosti	60
Bodite možje poslušanja, da boste možje besede	62
“Pazi nase in vztrajaj”	64
Zaključek	66
GOSOD JEZUS, OSTANI Z NAMI!	68
OKRAJŠAVE	69

DOKUMENTI MANJŠIH

- 1 - Prednostne naloge za šestletje 1997 - 2003
 - 2 - G. Bini, Red danes, *binkoštno pismo*
 - 3 - H. Schalük, Napolniti svet s Kristusovim evangelijem
 - 4 - Trajna formacija v redu manjših bratov
 - 5 - Gospod mi daje brate
 - 6 - Provincialni kapitelj 2001
 - 7 - Klara Asiška, hvalnica Gospodu
 - 8 - Smernice za pastoralno skrb za poklice
 - 9 - PSR 2001, Bratstvo, poslano v svet, ki se spreminja
 - 10 - Vi vsi ste bratje
 - 11 - Gospod naj ti da mir, *sklepni dok. generalnega kapitlja, Assisi 2003*
 - 12 - Kristusovi sledniki za bratski svet, *prioritete za šestletje 2003 - 2009*
 - 13 - Provincialni kapitelj in tabela 2004
 - 14 - J. R. Carballo, Klara Asiška - Klara za danes
 - 15 - Posebni statuti Slov. franč. province sv. Križa
 - 16 - Milost začetkov, *Govori gen. ministra v Sloveniji 2004*
 - 17 - Generalni statuti Slov. franč. province sv. Križa
 - 18 - J. R. Carballo, Prodorno in smelo, *poročilo za izredni generalni kapitelj, 2006*
 - 19 - Gospod nam govori po poti, *dokument izrednega generalnega kapitlja, La Verna - Assisi 2006*
 - 20 - Živeti po evangeliju, Verovali smo ljubezni, Sv. Janez Kapistran - mož velikih ljubezni, *pisma*
 - 21 - Provincialni kapitelj in tabela 2007
 - 22 - J. R. Carballo, Karkoli vam reče, storite, *pismo gen. ministra mladim*
 - 23 - J. R. Carballo, Berači smisla, ki jih vodi Beseda, *pismo gen. ministra za Binkošti 2008*
 - 24 - Tujci in popotniki, *priročnik za trajno formacijo o IV. poglavju Generalnih konstitucij OFM*
 - 25 - Poklicani ste k svobodi, *trajna formacija v redu manjših bratov*
 - 26 - Načrt formacije v Slovenski frančiškanski provinci sv. Križa
 - 27 - Načrt študija Slovenske frančiškanske province sv. Križa
 - 28 - Nosilci daru evangelija, *dokument generalnega kapitlja, Assisi 2009*
 - 29 - Poslani evangelizirat župnijo v bratstvu in kot manjši, *pripomoček za župnijsko pastoralo*
 - 30 - Znova začeti pri evangeliju, *Glavne smernice za animacijo za šestletje 2010 - 2015*
 - 31 - Provincialni kapitelj in tabela 2010
 - 32 - Generalni statuti reda manjših bratov 2010
 - 33 - Posebni statuti Slovenske frančiškanske province sv. Križa
 - 34 - J. R. Carballo, Poživi Božji dar, ki je v tebi
-